

2939

TUNGLA- KANDJAD

N=1

1937

Sisukord: H. Jänes -- Noortele „tunlakandjatele“ / E. Kaljuraid — Unustet jõulupuud / E. Mäe — Tunlakandjatele / Erich Mäe — Räägi / Erich Freienthal — Avalik arvamine / Eerik Saluveer — Kivised põllud / V. A. Koskenniemi — Pilvede laul / Endel Kaljuraid — Rakvere skaudid Eesti Skautide Maleva III Suurlaagris / Aino Vaasma — Varblane vaatab / Arno Aviksoo — Pudemeid Berliini olümpiaadilt / Enn — Punikvere segagümnaasiumi õpilasühingu tegevusest / Inna Tomberg — Jaaniõhtul / Mihkel Saks — Kilde Aa laagrist / Aimar Romman — Randlaste elust / M. Saks — Isetegevus R. Ü. G-i ja R. L. K-i õpilaskonnas 1936./37. õppeaastal / H. Raatma — Ülevaade R. Ü. G-i ja R. L. K-i Naturalistide Ringi tegevusest / Uku Kruusimägi — Sporditeateid.

Kaane kavand L. Tangilt, lõige H. Teetlauselt.

TUNGLAKANDJAD

RAKVERE ÜHISGÜMNAASIUMI JA RAKVERE LINNA KESKKOOLI
ÕPILASKONNA AJAKIRI

I aastakäik

märtsil 1937

Nr. I

RIIGITAMMENDUS.

№ 2939 (28.4.37)

NOORTELE „TUNGLAKANDJATE“

Kool peab kasvatama eelkõige teo- võimsaid, tahtekindlaid rahvuskarakte- reid, selliseid kodanikke, kes mitte üksnes palju ei tea, vaid kes ka palju tahavad ja suudavad. Noorte ise- tegevustööväljad peaksid aitama sel- leks tõhusalt kaasa, et õpilastest sir- guksid sellised töösuutelised, rahva kultuuri edasiviivad töömehed.

Ka meie „alma materis“ on teile, armsad noored, antud omaharrastus- teks avarad võimalused. Kasutage neid võimalusi kõigekülgse! Harjuge juba koolis mõtlema ja soojalt kaasa tundma oma rahvale, harjutage end siin selts- kondlikuks ja riiklikuks tööks, kujun- dage vastastikusel mõjustusel endist need tuleviku Eesti mehed ja naised, kes tahavad ja suudavad säält edasi ehitada, kus lakkab vanema põlve töö! Olge tõelisiks tunglakandjais ja loitku valdav leek teie tungaldest kaugele, valgustagu see meie kooli heleda sä- raga, kandugu see valgus aga ka kau- gele üle meie kodulinna ja kodumaa- konna, üle kogu meie riigi ja rahva.

Käesoleva numbriga oma teekonda alustavale Rakvere Ühisgümnaasiumi ja Linna Keskkooli ajakirjale soovin palju õnne, selle juhtkonnale palju hoogu ja jõudu. Saagu „Tunglakandjad“ selle

Direktor H. Jänes.

rahvusliku ja elujaatava vaimu kand- jaks, mis on valitsenud, valitseb ja saab valitsema meie koolis; saagu ta meie rohkearvulise ja mitmepalgelise õpilas- pere otsingute ning püüdluste kajasta- jaks, peegeldugu siin neil veergudel kogu selle pere isetegevustöö; saagu ta ühtlasi teenäitajaks meie noortele nende õilsate aadete ning tähiste suu-

nas, kuhu poole nad peavad sihtima oma pilgud ja seadma oma sammud, et sirguda väärikaiks kodumaa tütardeks ja poegadeks!

Rakveres, 4. küünlakuupäeval.

Ulatugu kaugele tulevikku „Tunglakandjate“ noored ning julged read, toogu nad palju tarmu ning indu meie koolile!

Harald Jänes.

ENDEL KALJURAIID.

UNUSTET JÕULUPUU.

*Ta seisab õuenurgan, koltunud ja mahajäet,
kuid levitab veel praegu küünla pühalikku hõngu
jå mäletab veel praegu hõbedasi lõngu,
mis kunagi ta tumerohelisel oksil olid säet.
Ja väsind mälestusin kustumatult püsib lapse hardalt särav silm —
kui küünla süütamiseks isalt oli saanud loa,
siis silme sära küünla oma tuhatkordsest ületaden täitis toa —
müsteeriumiks imeliseks sest tal' oli terve ilm.
Ta koltub õuenurgan, vaevalt riivab teda mõni möödaminev pilk,
kuid levitab veel praegu küünla pühalikku hõngu.
Kui meele tuletab ta hõbedasi lõngu,
siis okastega pisarana pudeneb talt lõhnav vaigutilk.*

TUNGLAKANDJATELE!

Lõkendavad ihalduste tulised
tunglad:
noored need otsivad muinas-
jutu Kunglat...
(Gustav Suits.)

Need read sümboliseerivad hūmnina meie noorte tööd ja isetegevust, ekslemisi ja otsinguid. Oleme kui India pärliotsijad, kes otsides tahavad ka lõpuks leida midagi. Igaüks meist noortest eksleb, tungleb ja otsib, kuni lõpuks peatub millelgi, mis ta silmis näib omavat subjektiivset väärtust. Oleneb igauhe isiksusest, kus ja millel ta peatub. Ideaale meie noorte energia jaoks leidub küllaldaselt igal alal. Kuid ideaalid peavad olema sellised, mis meid hiljemgi püsivalt suudavad kanda ja tiivustada pidevale ja loovale tööle. Ideaale otsides on tähtis kust, kuidas ja missuguseid meie soovime omandada. Tänapäeva elu nõuab juba varakult ka noortelt töökust, tahet, õiget elujaata-

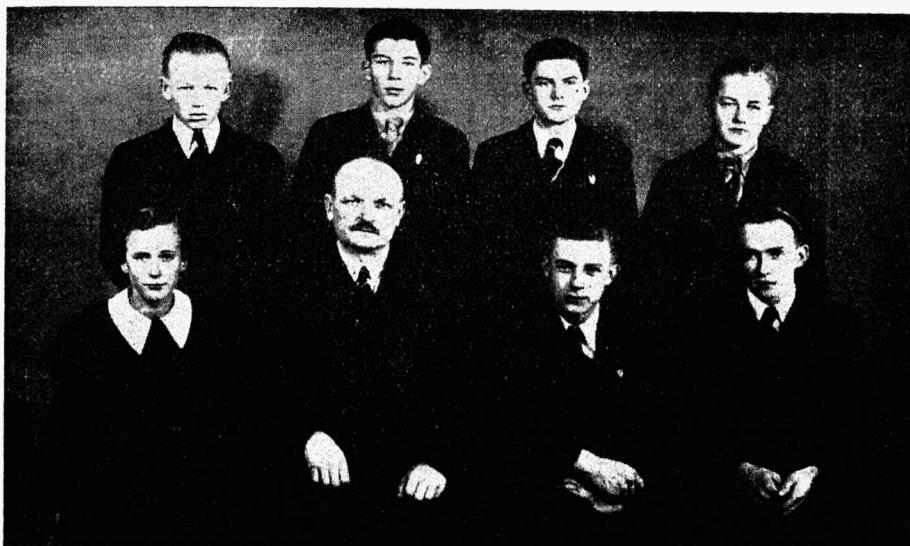
vat seisukohta ja maailmavaadet. Kuidas seda omandada ja mille abil kujundada harmooniline ja mitmekūlgne isiksus? Arenemise vorme ja -kujusid on palju. Üheks selliseks meie huvidele ja eale vastavaks on kahtlemata õpilaskonnas isetegevusala. Õppetööst ülejäänud aega ja tahet võime rakendada siin. Arvan, et see energiakulu kannab elus vahest kõige suuremaid protsente. Veerema hakanud veepiisk ületab takistused, õõnestab, uhub ja ühinedes teiste piiskadega kujundab jõurikka ja sügava sāngi — kuni avab endale tee merre. Noorena iseseisvalt tegutsev inimene kujundab ja vormib endale samuti tee, millel ta ei kohta neid raskusi, mis saavad osaks sellele,

kes on alanud hilja. Seepärast, noored, püüame saada juba varakult iseisvaks, püüame juhtida oma elu neile radadele, mis on üldiselt hinnatavad ja õiged. Elame võideldes oma olemasolu, seisukohtade ja töökspidamiste eest, sest me usume, et nad seda ka väärivad. Tasume varakult ühiskonnale need kohustused, mis süüani on olnud meie arengu ja heaolu pant. Selleks kohustavad meid kortsud vanemate põskedel ja rakud nende töörohketel kätel. Näitame ka meie, et

nende vaev pole olnud asjatu. Kanne kindlalt oma tahte ja töökspidamiste tõrvikut. Oleme kindlad selles, et teame ja tunneme nende teid, kelle tulest on süttinud meie tõrvikut. Loomes töökspidamised ja veendumused, tahte ja töö, sest sellistena vajab meid meie väikesest ühiskonnast — õpilaskonnast — võrsuvaid kodanikke kord ka riik.

Erich Mäe,

R. Ü. G. ja R. L. K. Õpilaskonna vanem.

R. Ü. G. ja R. L. K. Õpilaskonna juhatus.

Istuvad vasakult: J. Vasar (abilaekur), õp. J. Blauberg (hooldaja), E. Mäe (õpilask. vanem), U. Kruusimägi (juh. esimees); seisavad: E. Kaljuraid (abisekretär), L. Tang (laekur), A. Aviksoo (sekretär), M. Saks (ametita liige).

ERICH MÄE.

RÄÄGI!

*Mis mäletad sa kevadest — suvest? —
Ma ei tea. — Vist õitses toom.
Liigutas tuul õrnalt valgeid toome —
helbeid. Vist hällis voogav rukis.
Sääl kaugel—sääll vist sinendas meri.—
Veeresid lained ...
Räägi, mis mäletad sa sügisest. Räägi!
Ah, ma ei tea — — — Ära küsi! — Vist*

*ulus tuul. Vist värises toom.
Sääll kaugel—sääll vist tormasid lained.
Räägi talvest!
Talvel ... Ah, ära küsi, seda pole veel!
Talvel vist vaikib hing. Meri on
vist vaikne ... Valge on lumi ja toom.
Ah, ma ei tea.
On vaikus ja rahu vaid hea.*

AVALIK ARVAMINE.

Igapäevases elus puutume tihti kokku avaliku arvamisega. Pole mõeldav, et meie elaksime ainult oma isiklikku elu. Vastupidi, igal sammul puutume kokku ühiskonnaga, sellepärast peame tõsiselt arvestama ühiskonda ja ta tahte avaldusi, s. o. avalikku arvamist. Meie kõik oleme sunnitud seda tegema, kui ei taha pälvida ühiskonna vaenu ja põlgust. Tihti unustame oma tahte, oma tõekspidamise ja toimime nii, nagu seda soovib avalik arvamine. Tahtmatult kerkib küsimus, mis on siis õieti see avalik arvamine, mida igal silmapilgul peame meeles ja mille järgi juhime oma teod.

Avalik arvamine aga polegi iseenesest nii austusväärne kui üldiselt arvatakse. Ta on tihti vägagi muutlik ja mitmepalgeline. Piisab paarist hästikaalutud sõnast ühe arvamise murdmiseks ja uue püstitamiseks. Selle põhjuseks on inimeste äärmine otsustusvõimetus ja oma tahte puudumine. Inimese tahtet, ta arvamist ja isegi ta mõtlemist on kerge muuta. Selleks peab vaid tundma hästi inimese hingeelu, ta hingelisi vigu ja nõrkusi. Osav inimene saab mõjustada teiste arvamist ja tahtet. Paljudes küsimustes aga puudub inimestel üldse oma arvamine, mistõttu võetakse omaks võõrad vaated. Üksikult arutades erapooletut küsimust võib inimene jõuda õigele otsusele ja teha asjast õige järelduse. On aga asi talle juba kord kuskilt mujalt teisiti selgeks tehtud, siis ta vaevalt võtab seda omapoolse uurimise ja kriitika alla. Selles peitub ajalehtedegi suur mõju lugejaskonnasse. Ajalehe juhtkirjast laenatud vaated võetakse

omadeks ja kaitstakse neid teistegi vastu, kuigi ei olda asjas pädev.

Samuti on lugu avaliku arvamisega. Tihti on selle aluseks vaid mõni tähtsama isiku juhuslik sõna. Teame ju, kui suur mõju on autoriteedil. Nii oleneb avalik arvamine õige juhuslikest asjust. Ta halvab inimese teotsemisvõimet ja paneb kammitsasse üksikisiku tahte. Avalikule arvamisele meeldida püüdmisega satume silmakirjatsemisse ja oleme sunnitud valetamagi.

Kuid ei saa vaikides mööda minna ka avaliku arvamise häist külgedest. Üks neist on, et inimene õpib oma tahtet ja oma soove taltsutama ja vahetevahel arvestama ka kaasinimesi. Mõnestki halvast kavatsusest loobutakse, kui hakatakse mõtlema, mida ütlevad teised inimesed. Nii õpitakse enesevalitsust ja harjutakse kontrollima oma tegusid.

Lõpuks võiks ütelda veel kord, et meie arvestame liiga palju avalikku arvamist. Oleks soovitatav, et me kõik temasse suhtuksime teatud kriitikaga. Igaüks peaks enam oma isiklikku tahtet arendama, nii et meie saaksime teotse seda nii, kuidas meie ise õigeaks peame ega ootaks avaliku arvamise soosingut. Ka ei maksa oma kaasinimestesse suhtuda igakord sugugi nii, nagu seda teeb avalik arvamine. Suhtume ka neisse oma paremakspidamise järgi. Sellega näitame oma iseseisvat mõtlemisvõimet, tahte tugevust ja kindlustame endale rippumatuse avalikust arvamisest. Tugevat tahtet omades võime ise oma tegusid juhtida, häid kavatsusi halvust eraldada ning halbu jätta täide saatmata ka ilma avaliku arvamise surveleta.

„Maakõrtsi saksatuba“

O. G. Hoffmann (1851—1911).

EERIK SALUVEER.

KIVISED PÕLLUD.

Meie isal on kivised põllud. Nii kaugele kui silm ulatub, ei näe muud kui valendavaid paekive, mis katavad põldu kirju katkise vaibana.

Isa, vanake, armastas sageli rääkida kivistest põldudest. Ja kui ma küsisin, miks sa kivistest põldudest nii tihti räägid, vastas ta: „Poeg — leib on sealt põllult magusam, sest töö on raskem.“ Ja niisugune ta oli alati. Mäletan teda ikka vaikivana ja sõnatuna, mäletan, kuidas ta hommikuti varakult põllule läks ja kuidas ta õhtuti tagasi tuli — väsinuna ja poolhaigena; nägin, kuidas ta hobuseid karjatas ja kuidas ta emaga arutas üht ja teist küsimust; nägin ka, kuidas ta päevpäevalt muutus vanemaks, kuidas ta silmist peegeldus otsata kurbus ja lootusetus tulevikku. Mäletan üht kevadõhtut. Olime läi-

nud juba magama, isa ja ema ühes, mina teises toas, mille seinad teadsid kõnelda ainult vaesusest ja viletsusest.

Ja isa rääkis: „Mis arvad siis sina? Mis saab lõpuks nii meie elust? Tunnen end haigena, tunnen end väsinuna ja tunnen oma lõppugi lähenevat. Tahaksin puhata aastakümneid kestnud pikast tööst ja tahaksin näha, kuidas ka lapsed töötavad sellel põllul, mille meie oleme ostnud oma higi ning vaevaga. Oleme püüdnud teha kõik, et teha viljakamaks seda kivirägastikku, et anda lastele rohkem, kui meie vanemad suutsid pakkuda oma lastele. Kui tulime siia, leidsime ees vaid kiviseid põlde, vesiseid soid ja hädakuuluvat vareste kisa, kes asjatult endile otsisid toitu põllult. Kasvatasime lapsed, kuid kõik on lahkunud kui linnud

pesast. Läks Johannes, läks Ruudi ja läks Paulgi. Juhanist-poiss läks sõjaväkke, teenis säääl ja jäigi linna, et endale säääl uut elu rajada. Ruudi õppis õpetajaks ja on seda praegugi. Paul läks, kuid ei tulnud tagasi härrana, vaid abitu ja kohatu inimesena, keda halb ümbrus on mõjutanud ja, ta oma jutu järgi, saatus vintsutanud. Tuli, kuid häbenes elada kodus oma elu, vihkab ja põlgab kõike, mis on ilus või häa. Ta ütleb end häbenevat koguni puhtaid ja valgeid kivegi põllul, sest tema nimi määrivat neid. Ja nüüd lõpuks Richard. Väike ja armas nagu nirk, kes tahab kilgata ja mürada rohkem kui tarvis, kuid kes juba ka oskab linna kippuda ja selleks õhutab ka Ruudi. Pole parata midagi. Tulime, räsisime ja lõime kodu — lapsi aga ta ei kõida, sest kodus polevat armastust ega rikkust. Kõik nad otsivad oma elule õnne, kuid teadku, et seda leitakse ainult kodust, põllult kivide vahelt...“

Nii lõpetas isa. Kuulsin, kuidas ta ohkas, ja arvasin koguni teda nutvatki. Mina olin tookord väike laps, kuid tema oli vana nagu praegugi.

Aastad möödusid. Ei saanud arugi, kuidas nad läksid — nii kiirelt ja märkamatult. Lapseaastad olid täis nii kurbust kui rõõmu: olin kord rõõmus, kord kurb, kord mürasin hulluna, kord nutsin valusalt. Isa aga paistis mulle lõpmatu hallina ja vanana, kelle küür seljas muutus suuremaks ja jalg tõntsimaks. Püüdes teda aidata katsusin kord kündagi, kuid sellest ei tulnud välja midagi, sest maa oli kõva nagu keris ja ader tuli välja kivirägastikust kui luisk katkisest taskust.

Kui lõpetasin algkooli, tuli küsimusse

keskkool. Kas läheb ta sinna, see väike põngerjas, kes ei kasva ega suurene, vaid muudkui igatseb?

Vanemad olid alguses vastu, vennad-õed poolt. Lõpuks lõi aga isagi käega ja ütles: „Las ta siis läheb! Jõuad sa kellelegi vastu seista, kui tal on niisugune tung ja soov.“ Ja minule: „Otsi ja vaata elust seda, mida otsitakse, kuid ole aus. Aus olla — st. olla austatud. Kui sa aga ei leia midagi, tule koju tagasi — koduüksed on alati lahti.“

Läksin. Kui õuest välja astusin, jooksis koer saba liputades järele ja väike õetütar hakkas nutma.

Linn. Tolm ja kära. Kõik oli nii võõras ja igav. Ei metsasalusid ega kiviseid põlde, kust nii hea oli kive korjata lutsuviskamiseks, ei söödistanud jalgrada, mille äärest võis piimoblikaid korjata, vaid üksnes rahurikuv linn. Vähe suutsin ma sellega harjuda, olles kodust nii kaugel. Tuli otsida uusi sõpru — tuli harjuda mõttega, et elu on ka väljaspool kodu. Harju-

A. Vabbe

Linoollõige.

sin uue ümbrusega ja unustasin mõn-
dagi kodust ja ainult ulmad ühendasid
veel koduga.

Möödus aasta. Tulin koju, vaiku-
sesse. Tegin tööd ja kaotasin igasu-
guse ühenduse linna ja kaasõpilastega.

Ühel varasügisel päeval pidin jäl-
legi minema. Sügispäev hakkas lähe-
nema lõpule, kuid põllult kostis veel
nõotamisi. Ruunad olid õhtu eel hoo-
pis laisad ja nüri sahk ei tahtnud seista
kuidagi kiviägastikus. Isa oli tööst hi-
gine ja lõõtsutas väsimusest, kui ma
talle lähenesin, et jätta jumalaga. Ta
toetus adrале, kõhatas ja hakkas siis
rääkima tõsiselt ja madalalt, nii kui
seisaksid säääl hääle taga mingid soovid
— igatsused. Ta rääkis praegusaja
raskustest, kuid manas pildi ka tulevi-
kust: „Tööd peame me kõikjal tegema.
Talu annab, talu võtab. Annab siis
rikkalikult, kui teed tööd. Põld on ki-
vine ja vähese mullakihiga, kuid kive
võib ära vedada ja mulda soost ase-
mele tuua. Vaata karjamaa poole,
seal kasvab võsa, vaata sood, kus kõi-
kuvad laukad keedavad maakevett.
Neid võiks ju kõiki parandada, aga eks
sa tee nii kuidas... Sa oled ju koo-
list läbi käind.“ Läksin seegikord.

Kuid linnarõõm ei kestnud kaua.
Käisin juba seal kolmandat aastat, olin
täielikum ja oma arvates tundsin ma
elugi ta varjukülgedega, kusjuures aga
minusse oli kuhjunud mingit sappi,
pessimismi kõige vastu. Ma vihkasin
kõike, vihkasin elugi seepärast, et ta ei
suutnud pakkuda midagi ilusat. Linn
oma kiire tempoga oli muutunud mulle
igavaks. Mul ei jätkunud aega mõtis-
keluks, vaid linnaelu kiskus igäüht
kaasa. Ma ei armastanud tantsu ega
muud „šlaagerdamist“, ei kino ega teisi

lõbustusi, vaid vaikset pühapäevarahu
— rahu, mida võib nautida üksnes pü-
hapäeviti, kui kõik on vaikne ja kodu
inimesist tühi. Ka kool ei suutnud
mind rahuldada. Ma tulin siia rahu ja
töömeeleolu otsimiseks, leidsin aga siin
lõõpimist ja viilimist; tahtsin näha sõb-
ralikkust — nägin ainult üksteise nõo-
kamist..

Nooremalt olin rumalam. Naiivselt
uskusin kõike, usaldas inimesi. Aga
nüüd ma olen kaotanud kõik. Isegi
usu paremasse tulevikku. Kes kindlus-
tab mu õnnelikkust, edu elus? Olla
aga poolräidunud haritlane, kes teenib
äris sellina ja käib seejuures ballidel
lakkidega — siis juba on parem olla
põllumees maal, siin ollakse puhas
linnatolmust. Mu pessimismi oli aida-
nud suurendada ka kindlasti kogu kooli
ümbrus ja õhkkond ning linnakorter.
Kitsas tänavas klatšivate turunaiste kes-
kel olev korter, kust vaade avaneb
ainult madalale linnaäärsele soole. Ja
kool — kool pimedamas ja viletsamas
koolimajas terves Eestis; majas, kuhu
päike harva sisse paistab. Kõrvalolev
vabrik mürgitab veel oma suitsuga seda
õhku, mida nii vähe vahetundidel aken-
dest sisse voolab.

Ka oli halvenenud päev-päevalt mu
tervis, küürus ja kahvatu — niisugune
tüüp vajab kindlasti puhkust.

Seepärast lahkusingi linnast. Päike
kuldas oma esimeste kiirtega kõrgeid
majade harju, hakkasid suitsema ük-
sikud korstnad ja siis järgnes pikk vab-
rikuvile, mis nagu tähistas minu linna-
elu lõppu.

Kodus võeti mind vastu avakäsi.
Juteldi rohkem kui harilikult ning isa
oli rõõmsam.

Nii jäin ma maale. Maale, mille

jaoks ma olen sündinud ja millele ma otsutasin pühendada ka oma elu. Siin pole tarvis kuulda kära ega igatseda üksilduse järele — looduses võid olla alati üksi.

Nüüd töötan kivistel põldudel.

Laupäeva õhtuti — kui on saunas käidud, puhas särk seljas ja söödud auravat tanguputru võisilma ja hapupiimaga — siis istume isaga laua ääres. Kõik on vaikne ja hubane, kilk laulab kusagil müüri vahel, aknaklaasil piristab tiibu pruun võiliblikas — siis võtab isa piibli, mina aga toon välja kooliaegsed vihud, raamatud ja poollagunenud päeviku. Mälestused! Need on, mis ühendavad mind halli majaga ja mis viivad mõtted tagasi koolielule. Ja kui ma hiljem pehmetes heintes und oodates pikutan, kui vaikivast suveööst on kuulda ainult rukkirääku, konnade krooksumist ja hobuste heintekrõnksutamist, siis rulluvad lahti kõik minevikuküsimused ja lahenduvad probleemid. — Olen lõpmata õnnelik, et olen sündinud maal, et võisin kasvada ja nüüd elada paigas, kus on elanud mu vanemad.

Pühapäeviti jalutan isaga alati põldudel. Eriti meenub üks pühapäevahommik enne jaani, kui kõikjal haljad väljad, lainetavad rukkipõllud ja nii magusalt lõhnav ristikein, milles tu-

handed mesilased asjatult vaeva näevad mee otsimisel. Seisatame siin ja seal, isa vaatab oraseid, sirutab käsi põldude poole, nagu vihjates minu tulevasele elule. Ta ei räägi palju, vaid vaikib. Õhk virvendab juba soojusest, kuna rohi juba ammugi kuivanud öisest kastest. Rukkipõldudelt hakkab tõusma alguses sinakat ja nagu suitsusarnast tolmu, kuid varsti tolmaavad juba kõik rukkiväljad. Rukis õitseb. Õrn tuuleõhk kannab seda edasi. Maanteel vurab auto, tolmu-saba järele jättes. Kaugel on kuulda kirikukella helinat — hommikune jumalateenistus algab.

Istume siis põlluveerele orase äärde, mis oli hilisemaid külve. Vanake vaatab lapilisele põllule, haarab siis oraselt ühe kivi, viitab käega kivi all olevale kollasele orasele ja siis räägib: „Siin nad on. Idanesid küll mullas, kuid maapinnale nad ei jõudnud, sest kivid, need kivid olid ees ja nende saatatus oli — varane närbumine. Teised tõusid küll ilusasti üles, kuid neid võib jälle vihm või rahe hävitada. Eks eluski ole nii. Aga lähme nüüd, näe ema kutsub juba keskhommikule.“

Ja pühapäevahommikus päikese-säras läksime kahekesi kiviste põldude vahel kodu poole.

ALBERT EDELFEIT

(1854—1905)

on suurimaid soome maa-
likunstnikke, kelle loo-
mingus õnnestunult on
ühinenud suur meisterlik-
kus ja rahvuslik omapära.

Vanaeit korviga.

A. Edelfelt (1882).

V. A. KOSKENNIEMI.

PILVEDE LAUL.

*Ei tea tuuled, kuhu
nad hulgutavad meid.
Ei meid ka taevas tunne,
ei tunne maa me teid.*

*Maa majad koduks meile
on liiga madalad.
Kuu vaatab meie teile
ja tähed heledad.*

*On juured metsapuudel
ja tähil kindel tee,
ei vabadust neil muudel —
kuid meil on aina see.*

*Nii nagu kuljeskleme
me lapsed õhkude,
maa köitmed purustame
ja köitmed taevaste.*

*Ei taevaski meid tunne,
ei lapsed orgude,
ei tea, kust või kuhu
käib meie vaikne tee.*

*Kuid kui me tummus jüle
kord sõnuks rōkatab,
see lõõm kui taevatule
ja maa seest võpatab.*

Soome keelest Meeri Saaren.

**RAKVERE SKAUDID EESTI
SKAUTIDE MALEVA III
SUURLAAGRIS.**

HAAPSALU PARALEPAS 10.—20. JUULIL
1936.

On möödunud need kaunid päikese-
paistelised suvepäevad, mis veedeti
Paralepa sirgete mändide all, alati val-
ges vahus mühiseva mere kaldal. On
möödunud, kuid vaadeldes rohkeid
pilte laagrielust ja sirvides laagriaja-
kirja lehekülgi meenuvad nad niisama
elavalt, võib-olla veel kristalliseerunu-
malt kui varem.

Ühest suurlaagri päevast võiks kirju-
tada mitmekõitelise romaani, kuid
püüan anda lühikese linnulennulise üle-
vaate tervest laagriajast kronoloogilises
järjekorras.

Minust jäid kõik Rahkavuore sini-
rätid maha kibedas tegevuses, sest vii-
mased paar päeva kasutati ettevalmis-
tusteks ära nii, kuidas veel vähegi ka-
sutada andis.

Kaks skaudipoissi aga, teine neist
mina, istusid juba paar päeva varem
rongile, et minna „maad kuulama“. Rongis langes meile osaks ootamatu au
sõita „privaatkupees“ — nimelt olid
Viljandisse sõitvad noored kotkad nii
lahked, et nad meile seda luksuslikku
lõbu võimaldasid (neil oli nimelt eri-
vagon).

Tallinnani oli igatahes päris härrand-
lik sõit — kuid kahjuks ei saa seda
kuidagi öelda Tallinn-Haapsalu vahe-
lise etapi kohta.

Aga oli ta nüüd kuidas oli, lõpuks
olime Valge Daami kaunis residentsis ja
kogemata kombel veel peaaegu täiesti
elusaina.

Tutvunenud linnaga, õieti küll „re-
tutvunenud“, sest olin juba korra aasta-

Haridusminister kol. Jaakson Paralepa
suurlaagri avamisel.

koosoleku ajal seal „gastrolleerinud“,
ja saanud mitmesuguseid ebamääraseid
informatsioone, asusime laagriplatsi
poole teele, sest oma silm pidavat ikka
olema kuningas. Kui jõudsime laagri-
platsile, aeti sääl parajasti suurt lipu-
masti püsti ja Tallinna maleva kandist
kerkis Pika Hermannini torni võrestik —
töörühmad olid juba töös.

Ka meile kahele järgnes poolteist
päeva kibedat tööd. Kuid kui seisime
Haapsalu jaamas ja veel pooleldi lii-
kuvalt rongilt esimesed sinirätid välja
hüppasid, siis võisime vasakut kätt su-
rudes igäühele öelda: „Kõik on kor-
ras, vaja ainult tööle hakata.“

Ja hakatigi. Järgnes kaks päeva
lakkamatut tööd. Töö, töö ja töö —
vahepeal mõni väike suplus, paar lu-
sikatait suppi, ja jälle töö. Kuid vahe-
peal jõuti ka veel välismaalasi saabumisel
tervitamas käia. Oli väga huvitav
vaadata, kuidas nad marssisid
laagri peavärvast sisse — poolakad,
ees neli fanfaari, soomlased oma kahe-
sajamehelise esindusega, rootslased

käelt kinni, leedulased, rahvuslipud igatüel õlal, lätlased lauldes, taanlased kirjudes kaelarättides — igal rahvusel ees rahvuslipp.

Kuid jälle tagasi tööle; sundijaid ei olnud vaja, igatüks otsis ise enesele tegevust ja seda juba leidis.

Ükskord, just kõige kibedamal tööajal, käis ka lord Baden-Povelli esindaja kindral Burt ühes peavanem skm. Kannu ja laagri staabiga meie laagrit külastamas. Kuna meie alllaagri staap just „in corpore“ ujumas juhtus olema, siis, olles esimese võistlusrühma juht, andsin „Laager valvel!“ ja esinesin. Oli siis ka au kindral Burti kätt suruda, ehk „ihu katsuda“, nagu öeldakse. Poisid pärast soovitasid seda kätt enam üldse mitte pesta.

Õhtul tõusis hetkeks masti Rahkavuore tumesinine laagrivimpel. Paar sõna alllaagri juhilt skm. Priimanilt ja poiste kindel „alati valmis!“. Südamel oli rahuldus tehtud töö üle. Ja tööd oli tehtud. Endine metsik võsa, kus enne kanarbiku vahel sipelgad olid roninud, kes endid maa pärisperemeesteks pidasid, oli kadunud. Plats oli nii puhas, et männiokkad maas juba silmatorkavatena mõjusid. See puhtus kestis terve laagriaja ja ka laagri lähemas ümbruses korjati iga külastajate poolt pillatud paberitükk kohe ära.

Pühapäeval, avamispäeval, ei suutnud laager külastajaid mahutada. Laagri avamine pakkus tõesti väga imponantset pilti. Terve avar lipuväli oli tihedalt piiratud „paljapõlve rüütleist“. See skaudipoiste kaks tuhat oli omakorda ümbritsetud külastajate kümnest tuhandest (ainult Tallinnast kaks huvirongi täit).

Hr. Haridusministri kõne, kus ta rõhutas, et skautlus jääb meie riigis püsima, võeti suure aplausiga vastu, sest kuigi iga skaut seda teab, valmistab siiski rahuldust kuulda seda nii autoriteetse isiku poolt öelduna.

Hümni kõlades tõusid laagrist osa-

võtvate rahvuste rahvuslipud mastidesse — üle teiste lehvis suur sini-mustvalge. Algas paraadmarss. Rahkavuore 70, kõik ühtlastes laagrimütsides ja tumehallides sukkades, löikasisid teenitult aplausi.

Järgnes lippude tõstmine alllaagrites ja laagrite külastamine. No siis oli poiste suuvärkidel tööd! Tuhandeile oli vaja seletada ja selgitada. Ja kuigi meie laager oli äärmiselt lihtne, ilma ühegi lillepeenrata ja samblast tordita, oli seal siiski palju vaadata ja palju selgitada. Kõigepealt pidime muidugi seletama, et meie ei ole soomlased. Sellise arvamise tekitas meie laagrivärava silt „Rahkavuori“. Suuri vaevu läks meil korda selgeks teha, et see on Rakvere muistne nimi. Värav ise oli väga sümbolne. Üleval Rakvere Vallimäe siluett eestimustrilises raamis. Väravapostid, kaks jämedat kasvavat mändi, olid muudetud lehekülgedeks ajalooraamatust. Vasakpoolsel postil oli Rakvere maleva heraldika puust kilpidel. Paremalt oli Rakvere ajalugu lippudes, alates muistsest iseseisvusest läbi mitme riigi valitsuste, kuni uue iseseisvuseni. Ja nagu see iseseisvus kunagi ei tohi katkeda, nii ei katkenud ka eesti rahvusvärvides lint, vaid keerles ümber puu, kuni peaaegu puude ladvus löi vabalt lehvima suure rahvuslipuna.

Värav oli eriliseks huviobjektiks nendest rahvustest skautidele, kelle esiisad olid olnud kord meie kodulinna isandateks. Ka haridusminister kol. Jaaksonile meeldis eriti meie värav.

Laagrit ümbritses kõveratest okstest ehitatud aed. Väravast vasakul, aukohustusena esimese võistlusrühma hoole all, oli lihtne kividest kuhjatud mälestussammas vabadusriistiga. Mälestussamba jalal seisis tahvel liiliaga ja kirjaga: „In memoriam. Anton Õunapuu ja 9 skauti.“ See oli nende meeste ja poiste mälestuseks, kes ei tahtnud õppida ajalugu, vaid tahtsid seda teha ise. Nad ei unustanud oma skaudi-

töotust, vaid andsid kalleima, mis neil anda — oma elu.

Laager — puhas muru 17 valge telgiga sellel. Laagri keskel ring kahe lipumastiga. Kõrgemas lehvis rahvuslipp, madalamas — „Põhjapoolsete“ Suure Vankri kujutusega laagrivimpel.

Lipumasti alla oli ehitatud kividest kompass ja murtud oks asetatud näitama Rakvere suunas — skautlikud märgid tähistamas sinna jalamatkaks kuluvat päevade arvu. Samas lähedal nõupidamisetule ase, ümber pakud istumiseks. Edasi teadete tahvel, milleks oli puust raami vahele pingule tõmmatud nahk. All maas paar kivi-mürakat metsajõu märkidega. Samas ka lokulaud paljude autogrammidega. Veidi kaugemal köök, kus alati askeldasid kokad ja kokapoisid. Igal võistlusrühmal oli omapärane söögilaud. See oli kõik, mis meil näidata oli.

Õhtul oli suurlõke. Ettekanded olid peamiselt välismaalasilt. Eriti Taani skautjuht hiilgas oma virtuooslikkude imitatsioonidega.

Lõpuks järgnes vaikne palve, ja läbi oli see väsitav päev.

Järgnesid laagripäevad kõigi oma rõõmude ja väikeste muredega.

Esmaspäeval oli hõimupäev. Seda tähistas sportlik suursündmus: „Maailma atraktsioon! Maavõistlus Soome-Rakvere jalgpallis.“ — „Rakvere voitti! Huomio, huomio, Rakvere voitti 5 : 2,“ teatati pärast matši lõppu. Üldse oli Rakvere laager haaratud mingist soome keele palavikust. Omavahel „puhuti aina suomet“, millest midugi peale „puhuja“ keegi midagi aru ei saanud.

Nii arvatati köögis: „Kateksakümend viisi grammi makkari ninälle.“ Hommikul käsutati: „Ensimeine joukku kahvile!“ Ja kui soomlased tahtsid vahetada või „tšeinsida“ (laensõna sõnast change) mõnda märki, siis vastati neile nende omade sõnadega: „En vaihta. Hän on numerot. En saa uuta.“

Rakvere võistlussalk Paralepal.

Ja kui Rakvere laagris veel mõni maakeelt rääkis, siis pöörutati kohe: „En ümera! Miga temä targutaa? Hän on abina!“

Päev möödus vennastuse tähe all. Kuid mitte üksnes hõimud, vaid ka põlised vaenlased leedulased ja poolakad jalutasid käealt kinni — skautlus lepitab.

Õhtul oli hõimulõke. Soomlase Jalmari Valpio sütitav kõne ei vajanud tõlkimist — sel lõkkel leiti ühine keel. Lõpuks lauldi „Näe lahe peal lainete harjad...“

Teisipäeval oli võistluspäev. Meie Rakvere seitsmeliikmeline võistlussalk saadeti välja ilma mingisuguse ettevalmistuseta, jäädes lootma ainult poiste tublidusele. Ja püüdsimegi teha, mis võisime. Alguses ülevaatus ja varustuse kontroll, siis neljakordselt šifreeritud kiri, edasi kontrollpunktis uus kolmekordne šiffer, siis sõlmed, jälgedele lugemine, kauguse-kõrguse ja raskuse määramine, riietumine, rõnga märki heitmine, tähelepanekud teel, leiva küpsetamine, raport ja salga skautlik vaim — eriti tähtis oli viimane. Ja kui me väsinutena pärast võistlust siiski valvelsammul Rakvere väravast sisse marssisime, siis kostitas laagrijuht meid saiaga, küsimata mitmendaks tulime. Kui ma õhtupoolikul esimesena teate tõin, et olime Tallinna

järele tulnud teiseks, siis leidsime end Ukuga järsku paar meetrit taevale liigemal — puha poiste kätetöö.

Veel mõned päevad laagrielu, kus elasime läbi veeuputuse, vallutasime Tallinna ja hiljem Haapsalu.

Vägevamini kui kunagi kõlas seitsmekümnest kõrist võimas: „Rah-ka-raa, Vuo-ri-va, HUU-raa, huu-raa, hurraa!“, kui teatati, et Rakvere jagas esikohta Tallinnaga malevatevahelises võistluses parimale ja skautlikumale laagriale.

Kuid jälle töid rongid rahvast kokku.

Langes lipp . . .

Lõke loitis, lõke kustus — et uuesti lõkkele lüüa nelja aasta pärast Narva-Jõesuu lõpmatuil liivaseil randadel.

Ja vagunis, kui rattad löid jälle rööbastele takti, tundsimme kõik, et see oli tõesti õnnelik tund, mil astusime skautluse juurde vendlusringi, ja tundsimme, et need poisid on palju kaotanud, kes sealt puuduvad.

Ja paljudele sai selgeks, milline vaimustav ood sõprusele ja vendlusele peitub nendes lihtsates ridades ühest skaudilaulust: „Tõstkem kõrgele skautluse lippu, sest meie vendi on iga maa raal . . .“

VARBLANE VAATLEB.

AINO VAASMA.

Meid, varblasi ehk värbusid, nagu ütleb sauna-Juku, kui ta meid kiviga vinnab, aga külge ei saa, sõimatakse harilikult varasteks ja hulgusteks, millele aga mina, Jaak Sirts-Säuts, julgen alandlikult vastu vaielda. Sest kas arvatakse, et meie, kuigi oleme üsna väikesed ja hallid, võime elada päris söömata? Ja kui me ise ei võtaks, poleks vist enam ühtegi värvupoega selles maailmas. „Kellel teid tarvis läheb?“ küsiksid kõrgestisündinud inimesed. Sellele vastaksime meie varblaspere, kooris: „Ja kel siis teid vaja läheb?“ Nii et elame aga üsna leplikult kõrvuti, kui juba kord nii on seatud. Ning mina, vana Jaak, ütleksin veel omalt poolt: „Meie süü on ainult selles, et me ei oska nii märkamatu näpata kui „looduse kuningas“ inimene oma kasuks teisi petta mõistab.“ Meile öeldakse: „Teie ei tee ju midagi, teie elate ainult teiste vaevast!“ No mis saab siis üks varblane teha muud kui ussikesi süüa? Seda te ju nimetate kasulikuks. Nüüd mul tuleb kurb meel, kui hakkam mõtlema, et küllap vist kõik on määratud kelleltki, keda ei tunne keegi, kellega aga igauks puutub kokku igapäev. Inimesed nimetavad teda saatuseks. Igauks elab siis nii,

nagu temale määratud, nii varblane kui inimene ja kõik olevused taeva all.

Oi mind värvukest küll, silmad, mis enam üle õuegi hästi ei näe, kipuvad nüskeks minema ja näe, mis sel nokal siis on: väriseb teine aga. Teeksin vist küll haledast meelest lepitust isegi kass Hintsuga, kui see aga tuleks paluma. Urjuh! eks ta seal loivabki oma valge sabaotsa ja raske kehaga! Ei, nii tossike ma pole! Sest kas see polnud siis mina, kes sõdis kuldnokkade ja teiste kisakõridega? Oi, need olid ajad! Kes konutas siis räasta all, selle asemel et hüpata, mängida ja uiseldagi ühes teistega? Ent mis me enam sellest räägime? Nüüd olen ma vana hädine varblasetaat, kes end vaevu elatada suudab ja võib-olla juba olekski surnud, kui mu heasüdameline vennatütar mulle vahel toidupoolist ei tooks.

Eks ma siis aga istu oma katusealuses pesakeses ja vaata, mis teised teevad. Minu enese tegemised on juba tehtud.

Seal tuleb peretütar Hilja koolist, puhastab ukse ees kuuseoksil jalgu lumest ja astub majja, „härbarisse“, nagu küla jutukott Liisu teda nimetab. Tema võib sinna ainult köögiukse kaudu

minna, ja nüüd oli ka Hilja sealt läinud. Kui aga tuleb külalisi, või kogu arstist-perepöeg linnast, siis paneb vanaperenaine Mai väikese rohelise lambi võõrusesse ning võtab ise oma mustas väärikas kleidis naeratades külalisi vastu. Aga mis külaline on Marja-Liis? Tema tuleb ja ajab oma asju perenaisega ikka köögis või laudas, kui see juhtub just seal olema. Ka Mäesaare Anni ja tema väike vend tulevad Hiljaga mängima köögiukse kaudu. Perenaine oli küll kord öelnud, et kas siis Hilja endale teisi mängukaaslasi ei leia kui „nood popsilapsed“, aga et teistest suurtaludest eemal elatakse ja lapsed näivad hästi läbi saavat, lubati Annil ja Ärnil igapäev peale Hilja õpinguid tulla.

Nüüd ma siis vaatan, kuidas perenaine ja tüdrukud käivad toa ja lauda vahel lume kriuksudes sõnnikuste saabaste all, kuidas sulane Mart vinnab jäätanud raketega kaevust vett ja viib talli toobrisse, et siis naistel oleks hea võtta ja lehma joota ning tal endal, Mardil ikka, hobuseid.

Praegu on hea omaette pooltukkudes unistada ja mõelda möödunud päevist. Õuel ei sünni midagi huvitavat, mida peaks jälgima, kõik on tavaline ja rahulik, ja näib, nagu peaksidki ka koer Tuksi haugatused siia juurde kuuluma.

„Tere! Kas Hilja on kodus?“ hüüab hele lapsehää.

Näe, tukkuma olin jäänud. Vanadus tükib ikka enam ja enam peale.

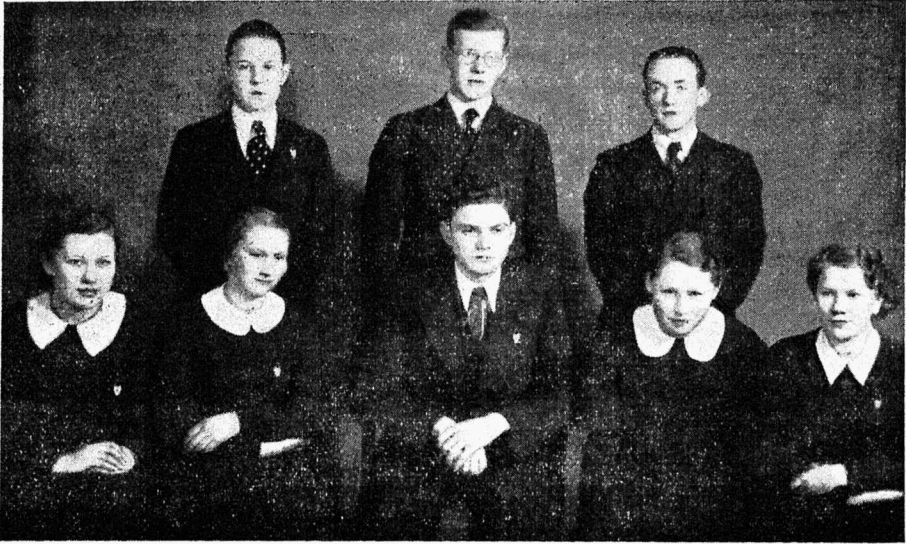
„On küll, mine aga tuppa!“ vastatakse õuest valgepäisele rõõmsate sinisilmadega Annile. Järgmisel hetkel veel vaid punane juuksepael vilksatab ukse vahelt. Ärni jääb õue Tuksiga sõprust sobitama.

Ui seda kilkamist ja naeru seal toa taga nüüd! Lendan õige kuuse otsa vaatama, mis huvitavat näha.

Hiljal on uhke kollane tõukekelk, Annil lihtne väike laudadest sõiduk, aga see ei tee veel viga ja lõbu on laialt, kui väike Ärni teiste sõidult vahel lumme veereb. Tuksi meel näib olevat veel kõige rõõmsam. Ikka auh! siin ja auh! sää! Lumi aina tuiskab ja väike poiss kilkab. Äkki küsib Hilja: „Anni, mis sa jõuluks kinki saad?“ — „Ei tea, aga sina?“ Seda küsimust just oodatigi. „Mina saan uue koolikoti ja punase siidkleidi ja palju-palju kompvekke ja präänikuid, ema ütles!“ — „Mina saan vist sukad ja uued juuksepaelad.“ — „Ja kas sa muud ei saagi, kas või kompvekke?“ — „Ei tea, isa mineval aastal tõi poest, aga meie söime nad Ärniga juba esimesel pühal ära!“ naeratab Anni. „Võib-olla isa tänavu ei too?“ kiusab Hilja, ja vähe aja pärast, kui Anni midagi ei vasta: „Ja sul pole tõukekelku ega midagi; nii ilusat mütsi ka pole kui mul on!“ Anni on muutunud näost ja kuulen, kuidas ta ütleb: „Mina ei tule sulle täna rehkendust õpetama.“ — „Paha plika!“ sähvab Hilja. „Ei ole paha, sina ise oled paha!“ — „Kaeban emale ära, siis sa ei saagi enam meile tulla!“ Anni nagu kõhkleb hetke, siis haarab oma kelgu järele, hõikab Ärni ja soosistab lõkendavil pösil: „Ei tahagi tulla enam, ega tule ka!“ — „Ärni, jäta Tuks rahule! Meie läheme nüüd kohe koju!“

Kui Hilja on õues kõik suure viha ja õhinaga emale jutustanud, ütleb see: „No eks ole tühja! Jõuluks tuleb täditütar siia, siis saad endale omasuguse kaaslaste — popsplikast nüüd asja!“

Need on siis need suured ja targad inimesed!

R. Ü. G. ja R. L. K. Spordiringi juhatus.

Istuvad vasakult: L. Vaher (ametita liige), A. Lepp (abilaekur), A. Aviksoo (esimees), R. Kägu (abisekretär), A. Lauri (ametita liige); seisavad: O. Saare (laekur), M. Kutti (sekretär), U. Kruusimägi (abiesimees).

ARNO AVIKSOO.

PUDEMEID BERLIINI OLÜMPIAADILT.

Iga laagripäeva avamise tunnuseks tõmmati hommikuti suur olümpialipp masti. Pääle lipuheiskamist ja korraldusi paluti sünnipäevalapsi tulla laagripääliku juurde. Esimesel päeval ei julgenud keegi alguses minna. Viimaks läks üks lätlane. Sünnipäevalaps sai kingituseks kimbu punaseid lilli.

Järgmisel hommikul ei tulnud kuigi kaua oodata. Niipea kui paluti sünnipäevalapsi kingitusi tulla vastu võtma, ruttas kaks lätlast kohe kohale. Said nemadki lillekimbud. Kolmandal päeval oli sünnipäevalaps kuskilt mujalt, kuid poiste hulgas tehti nalja, et vist jälle mõni lätlane. Ja oligi. Varsti vajas ka lätlane rivist välja, et oma osa saada. Hiljem, kui kellelgi teisel rahvusel sünnipäevalapsi polnud, siis oli

lätlastel neid ikka. Ja ma arvan, et mõnigi lätlane oli „sündinud“ augustikuus kaks korda.

*

Hommikusöögi juurde anti väikesi saiu, mida meie pool kutsuti „semmelgateks“. Semmelgad maitsesid päris hästi ja igauks püüdis neid endale rohkesti hankida. Kui saiasabas seisti, siis oli see kõige harilikum nõks, et kui saiad kätte saadi, siis lasti need tree ningpükste vahelt püksisäärde kukkuda ja mindi „süütu näoga“ tagasi saiasabasse. Et kõik meeskonnaliikmed olid ühesugused riietuses, siis ei suutnud saiajagaja kindlaks teha, kellele ta saiu andnud, kellele mitte. Varsti kujunes see „semmelgate“ võidusöömiseks. Võit jäi ühele pealinna poisile,

kes sõi korraga 14 saia. Hiljem taipas üks „köögikaru“, kuidas lood on, ja pidas kogu aeg vahti saiasaba juures. Osavaid „semmelgakütte“ aga seegi ei kohutanud.

*

Ühel hommikusöögil oli üllatus. Anti mingisuguseid želatiinpaberisse mäsitud pikki pulki. Uus senitundmata toit üllatas kõiki ja suure õhinaga löigati pakid lahti. Kõikide nägudest võis lugeda pettumust. Lahtikistud pakkidest tõusis vänge hais. „Liikuv juust!“ korraliti mitmelt poolt. Prooviti süüa teda leivaga kui ka ilma. Pigistati nina kinni ja prooviti uuesti, kuid kõik lükkasid juustupulga eemale. Üks poiss siiski ei raatsinud kallist toitu kõrvale lükata ja sõi oma, osalt ka teiste osa ära. Järgmisel hommikul oli juustusööjat raske ära tunda. Nägu ja käed olid üles tursunud, silmad pea-aegu kinni paistetanud. Mõni avaldas arvamist, et juustusööja on priskeks läinud. Teisel päeval oli juustusööja veelgi „priskem“ ja tal tuli paar päeva ambulantsis olla.

*

Eestlaste naabrid olid portugallased ja inglased. Portugallased olid igapidi korralikud poisid, oskasid käia rivis ja laulda. Inglased aga olid eelmistele täielikud vastandid. Korralikust riviskäimisest polnud juttugi. Hommikul, kui teised järvele pesema läksid, keerasid inglased alles teist külge. Kui lipuheiskamiseks kõik valmis olid, siis inglased alles tõusid. Kui teised telkide ees rivis olid, oli inglasketel ainult „esindus“ kohal, kuna teised harisid end pesutelgis. „Esindus“ pakus iseenesest naljakat pilti. Üks oli alles öösärgis, teine ujumispükstes, kolmas palja jalu jne. Kõik džentl-

Eesti koolinoored Berliinis
(vasakul inglased).

menlikkus oli kadunud, ja sellepärast ei kutsutud inglasi kunagi džentlmenideks, vaid „sandibandeks“. „Sandibande“ paelus niivõrd tähelepanu, et igaüks tahtis teda oma fotoplaadil jäädvustada.

*

Iga päev olid kaks poissi köögitoimkonnas. Kui minu kätte kord tuli, läksin oma ametivennaga varakult kööki. Teiste rahvuste toimkonnamehed polnud veel kohal. Paar päeva enne seda oli laagrisse toodud suuri plekk-kruuse. Harilikult joodi väikestest portselantassidest. Kuid oli väga tülikas nendega käia korda kümme kakaosabas, sellepärast püüdis igaüks hankida endale suure plekk-kruusi.

Läksime kööki. Köögi seina ääres oli kast suurte plekk-kruusidega. Küsisin kokalt, kas neid võib võtta. Kokk lubas. Muidugi ei mõelnud ta tervet kasti. Meie tõstsime aga terve kasti välja ja silisime söögitelgi poole. Poolele teele jõudnud, kuulsime koka hüüdu: „Hei Kameraden! Zurück!“ Varsti haaras suur ja lihav koka käsi kastist kinni. Võttis kasti käest ja viis ära. Kasti andis oma abilise valve alla, kes ka toitu jagas.

Vahepääld olid ka teiste rahvuste toimkonnad päralt jõudnud ja algas toidu väljajagamine. Läksin eestlaste osa välja võtma, kuna teine toimkondlane sel ajal suuri kruuse kastist kõrvaldas. Kui tema läks toitu välja võtma, siis oli minul tööd kruusikasti juures. Kui meeskonnad sööma tulid, siis oli meie laual igauhe jaoks suur plekk-kruus, mille eest toimkonnameestele kiitust avaldati.

*

Staadionil oli noortele määratud vaatamiskohaks suur ringvahekoridor, kus tuli püsti seista. Võistlejaile olid aga paremad istekohad reserveeritud. Et aga nii noortel kui ka võistlejail olid ühesugused olümpiatunnistused, nn. „Ausweisid“, siis sai ka selle tunnistusega istuma võistlejate juurde. Sinna ei mindud mitte ainult sellepärast, et säält oli parem jälgida võistlusi, vaid et säält võis kuulsaid sportlasi näost näkku näha. Ainukeseks vaheks võistlejate ja noorte vahel olid erinevad rinnamärgid. Staadionile mindi tihti ka palitutes, nii et rinna-

märk ei paistnud. See, kes kontrollilt küsis, kas selle „Ausweisiga“ saab sisse, äratas muidugi kahtlust, ja küsiti kohe, et kas oled noortelaagrist ja siis muidugi ei saadud sisse.

Kord olid võistlejate kohad nii täis, et ei mahtunud enam sisse. Jäin vahekoridorilt jälgima võistlusi. Säält kohasin ma eesti sportlasi V-t, K-t ja Ä-t. Ajasime juttu ühest ja teisest ja vaatasime, kuidas Annamaa vasarat heitis. Samal ajal oli meie peakohale, järgmisele korrale, keegi tuntud isik istet võtnud. Hiljem kuulsin, et Max Schmeling. Sakslased tõusid püsti ja hakkasid tema poole mütsidega ja taskurätikutega lehvutama. Varsti vaatasid kõik tagasi ja lehvitasid. Et aga Schmeling istus meie pea kohal, siis võis see ka jätta mulje, et lehvitati kellelegi vahekoridoril. Ä., kes seisis barjäärile kõige lähemal, haaras pääst mütsi ja lehvitas vastu, tehes ühele ja teisele poole sügavaid kummardusi. (Muidugi nalja tegemiseks.) Siis keeras aga minu poole ja ütles: „Kuradid! Ära tundsid mu!“

ENN.

PUNIKVERE SEGA- GÜMNAASIUMI ÕPILAS- ÜHINGU TEGEVUSEST.

Fõljeton.

Punikvere segagümnaasiumi õpilasühingu president lõpetas nina-puhastamise, kergitas oma lüheldast tüsedavõitu kogu toolipõhjast veidi kõrgemale ja algas: „Arvesse võttes praegust olukorda ja üleüldse, pean ma kahjuks möönma, nii et . . .“

Õpilasühingu president peatas hetkeks oma voolava paatose, sest ta nägi, et tema sügavamõttelisele kõnele ei omistatud koosolijate poolt väärilist tähelepanu.

Osavõtjad olid enesele leidnud tege-

vust vastavalt erialalistele huvidele ja kalduvustele. Spordiringi kergejõustiku osakondade presidendid näiteks vaidlesid omavahel selle üle, et kes on praegu kõikide kaalude maailmameister poksis — kas egiptlane Matti Nurmi või neeger Paul Torrance ja spiritistliku ringi president oli suuninud oma põhjatusügavad hüpnootiseerivad silmad seinal asuvale tindiplekile, vaheldes seda, nagu tahaks ta teda tindipotti uuesti tagasi võluda.

Õpilasühingu president kõhatas paar korda õige tungivalt, et see aga erilist tulemust ei andnud, siis valis ta radikaalsema tee. Ta põrutas rusikaga paar korda vastu lauda, manas oma näole võimalikult energilise ilme ja sõnas: „Mina isiklikult arvan, et tervita-

JAANIÕHTUL.

Hiakkas juba pimenema, kui Eeva viimaks puhtana ja korralikuna trepile astus. Eemal kolises vanker, mis pidi viima veel viimaseid haokubusid jaanitule asemele. Ka inimesi hakkas juba sinnapoole valguma. Tasakesi sammus ta neile järele, suur mõnutunne südames. Ometi kord oli möödas see pikk ja raske päev enne jaaniõhtut. Oli olnud tööd ja ootamist. Laiselda aga ei saanud küll sugugi. Juba varahommikul oli alanud see tants. Vaevalt hommik söödud, tuli minna alevisse jaanipäevaks „kombut“ tooma, siis oli vaja otsida laaste jaanitule jaoks. Õige küll, tallimees oli öelnud, et süütab jaanitule ka ilma laastudeta, kuid selles ei olnud Eeva sugugi kindel, ja seepärast oli ta juba aegsasti viinud tulekohale kaks suurt põlletäit hõövlilaaste.

Varsti pärast seda tuli aidata Marit munahõõrumise juures ja nii ikka edasi õhtuni välja. Ja nüüd lõpuks ometi oli õhtu käes, see kauaoodatud jaaniõhtu.

Jaanituli oli juba süüdatud. Hao-

hunnik põles raksudes ja pragisedes, tõrvatünn aga leegitses sahinale ja tasa. Jaanitulelisi kogunes üha rohkem ja ilm muutus ikka hämaramaks. Lõõtspill häälitseks tasa, nagu viise otsides, ja rahvahulk sumises mesilasperena. Kui aga ümberkaudseilgi kinkudel süttisid tuled, hakkas tuju tõusma. Lõõtsmoonik kääksutas veel paar korda nagu sissejuhatuseks ja siis voolasid sooja suveõhe selgelt ja puhtalt vana „reilenderi“ helid. Üks paar teise järele läks tantsima, hääled tõusid, kuuldus juba heledaid kilkeid ja naeru. Maa müdises tantsivaist jalust. Aga ikka rohkem ja rohkem tulesid süttis ümberringi.

Eeva oli algul hüpanud ja joosnud teiste lastega, aga nüüd istus ta kannul tule lähedal ja vaatas suuril silmil kõike ümberolevat. Kui iseäralikult ilus oli ometi jaaniõhtu.

Need tuled, kas polnud need nagu tondisilmad, kes valvavad suuri varandusi. Ja soolt tõusev udu, sellel oli täna hoopis teine kuju. Nii liikuv ja

mise peale tuleks rohkem rõhku panna — seal ütleme bušmeenidki tervitavad nii, et hõõruvad ninasid kokku ja mulle paistab, et üldse viimasel ajal kipub meie autoriteet langema, nii et suure vahetunni ajal võib naakmannide käest, ausalt ütelda, väikselts ära saada, mis on iseenesest ikka vähe näotu ka, ja nõnda edasi ja üleüldse.“

Elav nõusolekupomin, mis kostis koosolijate hulgast, oli kõnelejale ergutuseks — ta tõmbas kaks korda järjest hinge ja prahvatas lõpuks: „Mina omalt poolt teeksin ettepaneku, et tervitamine õpilaste vahel oleks sunduslik. Soovib keegi selle kohta sõna?“ Nüüd oli see ajalooline silmapilk möödas ja kergendusohkega vajus kõneleja toolikorjule.

Sõnavõtjaid ei olnud. Ka hääletus

andis sajabrotsendiliselt pooldava tulemuse.

Nüüd aga kerkis üles küsimus, kuidas seda tervitamist läbi viia nii, et see oleks esteetiliselt nauditav ja ühtlasi meie rahvuslikku omapära toonitav. Koosolijate keskel valitses üldine nõutus — probleem oli tõesti kolossaalne.

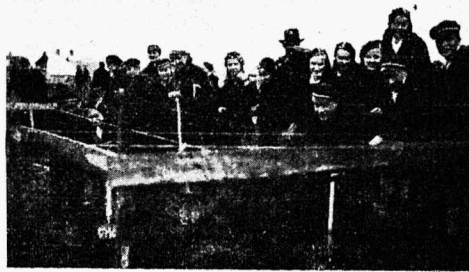
Seal kostsid aga mõned arad hääled, mis ametlikult sõna võtmata küsisid, et kuidas oleks ninade hõõrumisega. Sellest võimalusest haaratigi kinni nagu ainukesest päästerõngast, kuid pärast poolteisetunnist vaidlust oldi süiski sunnitud konstateerima, et see viis oleks küll muidu igapidi vastuvõetav, kuid kahjuks meie kliimaatilistele oludele sobimatu, iseäranis talvel.

Jälle oldi surnud punktil. Kuid siis ilmus messias. Laskuringi komandör,

tihe. Võib-olla pidasid seal all heinamaal tondid oma jaanipäeva. Keegi ei tea, mis kõik võib juhtuda jaaniõhtul.

Vahepeal oli tuju veelgi tõusnud. Reinlenderite ja valsside asemel kuuldus lõõtspillist nüüd aina marupolkasid ja labajalavalsse. Tõrvatünn ragises ja raksus, suured sädemetevihud lendasid kõrgele vastu öist taevast. Kui lõõtspill mõneks minutiks hinge tõmbab, hakkavad tüdrukud laulma. See on ilus laul, nii õudne ja kaasakiskuv. Eeva pole kunagi varem kuulnud midagi nii ilusat. See räägib meriröövlistest, vahvatest meestest ja ilusatest naistest. Just säärane laul on ilus jaaniõhtul. Eeva kuulab, suu lahti ja silmad pärani.

Atlandi ookeanil,
kus lained laksuvad,
üks laev seal kiirelt lendab,
tal purjed tumedad.
Ta kapteniks von Straaten,
Must kapten on ju ta,
laev „Lendav Hollandlane“
viib teda Aafrika.

Uuele koolimajale nurgakivi panemas ja alusmüüre rajamas 24. X 36. a.

Ta näeb seda nii selgesti, nagu juhtuks see just praegu siin. Pole enam jaaniõhtut ega tuld, vaid ta istub suurel mustal laeval, mis viib ta kaugele, sinna, kus elavad neegrid ja elevandid...

Eeva ärkab alles siis, kui laul lõpeb ja lõõtsmoorik jälle hüüdma hakkab. Teda haarab võitmatu lõbusus. Tahab hüpata, joosta ja tantsida. Hakkabki keerutama tantsijate hulgas, saab vopse ja muhke, aga neid saavad ju teisedki. On ometi jaaniõhtu, ja siis

kes senini koosolekust aktiivselt polnud osa võtnud, võttis sõna, kargas püsti, lõi kannad kokku ja alustas oma asjalikku kõnet. Ta rääkis alguses paar sissejuhatavat sõna raskekuulipilduja flankeeriva tule juhtimisest traat-tõkete ette, puudutas siis kergelt mõne sõnaga maa- ja mereväe artilleeria erinevusi tänapäeval, siirdus sealt tulevikusõja võimaluste analüüsini ja lõpuks kõigele sellele põhinedes leidis, et kõige moraalili- ja distsipliinistvam teravitamisviis on ikkagi sõjaväeline.

Kiiduavaldused, mis nüüd järgnesid, oleksid muutnud isegi Hitleri kadedusest roheliseks. Ja elava eeskujuna nendele ideaalidele andis kõneleja isenele istumiseks komando ja istus.

Sellejärele tõstis ka spordiringi president oma atleetliku kogu, mille at-

leetlikkus avaldus keskkeha aukartust-äratavates dimensioonides, ja leidis, et selline tervitamiseviis ka musklikasvule ütlemtatult hästi mõjuvat.

Ka maleringi president tõstis käe ja sõna saanud, tegi kõikidele teatavaks, et tema eelpool kõnelenutega täiesti on ühel arvamisel. See tekitas jälle elavat poolehoidu, sest kõikidele imponeeris mees, kes ei tahtnud hoida oma küünalt vaka all, vaid ütles ka seal midagi, kus tal midagi ütelda ei olnud.

Nüüd kargas püsti ka kooli noorkirjanikkude klubi esindaja, viskas energiliselt paar juuksesalka laubalt tagasi, rääkis mingit segast juttu individualismist ja tegi ettepaneku sõjaväelise tervituse vastu.

Koosolek kuulas kõneleja ära ja tahtis asuda järgmise päevakorra punkti

peavad kõik olema rõõmsad. Kui ta viimaks väsinuna ja hingetuna rohule langeb, tunneb ta, et keegi teda õlast puudutab. See on ema. Eeva tardub. Ema tulek võib tähendada vaid ühte — kojuminekut. Ja nii ongi. Eeva olevat juba küllalt hüpanud, nüüd aitab. Tulgu ta nüüd ilusti koju magama. Ei olevat sugugi ilus, kui väike tüdruk nii kaua on üleval. Mingid palved ei aita. Kurvalt hakkab Eeva emaga kodu poole lõntsuma, suured pisarad silmis ja ärarääkimata valu südames. Ema küll lohutab ja lubab talle osta midagi hästi ilusat, aga mis see kõik aitab! Jaaniõhtu on läbi! Just siis, kui seal kõige toredam on, peab ta ära tulema. Ikka kaugemale seljataha jäävad lõõtspilli hääled, ja mida vähem on kuulda jaanituleliste laulu ja naeru, seda suuremaks muutub ahastus. Kuid midagi pole teha. Ema paneb Eevale ise teki peale, soovib head ööd ja lahkub siis. Ta kuuleb veel, kuidas ema kõpsuvad sammud eemalduvad, ja siis on kõik päris vait. On kuulda ainult väikese õe ja venna hingamist, kes magavad samas toas.

juurde. Kuid enne, kui niikaugele jõuti, küsis üks koosolijaist, et kuidas seda tervitamist tuleks tegelikult läbi viia.

„Aga see on ju otsustatud,“ vastas õpilasühingu president imestunult, „käsi kõrva äärde, ja asi nudi.“

„Ei, ma mõtlesin seda küsimust nii, et näiteks, kes teretab enne ja selles mõttes,“ öiendas küsija.

See oli alles pauk. Nüüd just, kus asi kõige selgem paistis olevat ja presidendihärra ja teised kaasvõitlejad varsti omadega õhtule lootsid saada, just nüüd pidi selline küsimus esitama.

Presidendi alumine huul vajus selle prohmake peale nõutult tõllakile ja teisedki vaatasid kohkunult üksteisele otsa. President oli siiski see, kes end esimesena leidis ja stoilise rahuga ütles ta õhtu diplomaatlikuma lause: „Loomu-

Eeva peas käib kõik ringi. Alles hiljuti oli nii palju hääli ta ümber, ja nüüd on kõik nii vaikne. See vaikus otse rõhub ja surub teda, ta ei jõua seda enam kannatada. Ettevaatlikult ronib ta voodist ja avab akna. Soe suveõine tuul kannab selgesti siinemaani lõõtspilli ja jaanituleliste hääled. Väljas on nii ilus. Öökannikesed lõhnavad, juunipõrnikad lendavad põrinal mööda, võimatu on jääda praegu magama. Ja lõõtspilli hääled kutsuvad nii tugevasti. „Ei, noorus on meil ainult lühikeseks ajaks,“ kordab Eeva kuskilt kuulnud väga ilusat lauset, haarab mantli ümber, ja juba järgmisel silmapilgul sibab ta läbi kõrge kastese rohu jaanitule poole tagasi. Nagu hirm on südames, iga pöösa taga nagu piiluksid põlevad silmad ja paistaks kellegi karvane sabajupp. Kiiremini, kiiremini, täna on jaaniöö. Kõik on võimalik.

Äkki ilmub teele Eeva ette tume kogu. Ta tahab veel jooksuhoogu kinni pidada, kuid on juba hilja. Mütsti! jookseb ta kellelegi peaga kõhtu. Ehmatudes tõmbab ta pea

lik on, et kõik õpilased tervitavad meid, abituriente — enne, ja kuidas teie omavahel hakkama saate, see on teie endi asi.“

Koosoleku abiturientidest-liikmed aplodeerisid, kergitasid siis üleolevalt kulme ja suure žestiga keerasid teistele koosolijatele selja, jäädes käsipõsakil laua najale lamama.

Järgnes koosoleku sisukam osa, vaidlus, kus nii mõnigi mees enese ületas.

Vaidlus oli just haripunktil, kui õpilaskonna president pääst kinni haaras, kahvatades pilgu kellale heitis ja kohkunud häälega teatas:

„Lugupeetud koosolijad, kahjuks pean teatama, et olen sunnitud koosoleku lõpetama, sest kell on juba kolmveerand kümme ja meie hoovivärv ja paraadna uks pannakse kell kümme kinni.“

õlgade vahele ja tahab edasi lipata, kuid tugevad käed haaravad ta ja tõstavad üles: „Eeva, sina siin, kas sa ei pidanud juba magama?“ See on isa. Eeva rabeleb, küünistab meeleheitlikult. Ta tahaks ju nii väga näha jaanikut, kuid see on võimatu. Isa hoiab teda kõvasti kinni ja hakkab sammuma kodu poole.

Just sel minutil lõpetab lõõtspill heleda kiiksatusega oma viisi ja jaanilised hakkavad lauima. Selgelt kostavad sõnad:

Kaugel paksu metsa keskel,
salaküti hurtsikus
Adam Onn von don Morgana
keerleb oma vere sees.

Püssikuul tal rinnust läbi
lastud oli jahi peal,
haavast voolas mustjas veri,
rohust tehtud asemel.

Ja nüüd ei kannata Eeva enam välja. Ta teeb veel viimase meeleheitliku katse maha pääseda, ja kui see ka ei õnnestu, hakkab kiljuma ja kisendama metsikult ja heledalt. Kuulgu kõik, et ta alistub, aga mitte vabatahtlikult, ja mõistku isagi, et tal pole õigust rikkuda niimoodi tema jaaniõhtut. Isa ju teab ka seda ilusat lauset, et „noorus on ainult lühikeseks ajaks“, miks ta siis ei arvesta seda ja lase Eeval nautida lühikest rõõmuaga? Aga nii need täiskasvanud on!

MIHKEL SAKS.

KILDE AA LAAGRIST.

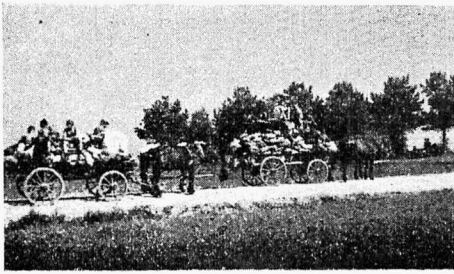
Juba südatalvel, kui veel lumi kattis maad ja pakane paukus aiateibas ja seinapalkides, asuti rühmades ettevalmistusi tegema Viru maleva laagri vastu, mis pidi toimuma 18.—22. juunini Aa rannal. Loeti vastavasisulist kirjandust, muretseti vormirõivaid ja kohendati korrastlänuid. Aegsasti lepiti kokku, kes ühe või teise eseme kodust toob üldvarustuseks.

Nii läks aeg. Päike tegi iga päevaga ikka suuremat kaart taevalaotusel, tuli aeg lumeminekuks. Ja oligi käes juunikuu. Vaatamata kõigile ettevalmistusile oli kõigil laagrisse minevail tunne, nagu oleks kõik see töö alanud alles 17. juuni õhtul. Siis tuli käia mööda poiste kodusid ja nõutada lubatud varustust. Oma isiklik varustus oli muidugi üks viimaseid töid. Loomulik oli, et säärase „lõppspurdi“ juures nii mõnigi väga tarvilik ese arvas heaks olla kodus sel ajal, kui noored kirudes teda laagris meelde tuletasid. Varahommikul, veel enne päikese tõusu, äratati meid sügavaimast unest. Seda tegi muidugi ema. Ma usun, olnuks ülestõusmine meie endi teha, siis Aa

laagris olnuks vähemalt 25% poisse vähem kui oli. Ruttu, ruttu rõivaisse, õlale seljakott, kätte veel neid esemeid, mis seljakotti ei mahtunud, ja koos tõusva päikesega algas retk jaama. Juhid käisid ringi ootusest ärevate nägudega, oodati veel tulemata jäänuid, sest oli vajalik lunastada ühispilet, millele tuleb kirjutada kõigi sõitjate nimed. Aga ole lahke, kui mõni saks arvas heaks veel proovida jalgade väledust rongiga võidu joostes, kuhu sa selle mehe nime kirjutad?

Lõppeks olime õnnelikult vagunis, kaubavagunis muidugi, ja sõit algas vägeva lauluga Viru noorkotkaste Mekka — Aa poole. Vagunis seati mugavalt sisse. Väiksematel poistel valvas Ue-Mati aega, millal võiks nende silmad sulgeda. Neile valmistati vaguninurka lavats, kuhu suuremadki ei pidanud alandavaks minna tukkuma.

Igast jaamast tuli juurde üha enam noori. Ja nii veeresid lauludest lõhkevad vagunid sõbralikult naeratava päikese all. Kuid selle päikesega juhtus sellel hommikul imelik lugu. Nimelt arvas onu Kuu heaks katta teda osali-

Teel laagrisse.

selt meie silmade eest. Seda loodusimet vaadati läbi tahmatud klaaside.

Nüüsis jõudsime Püssi jaama. Rongilt maha, pakid suurile kahehobuse vankreile ja ise kohe rivvi. Ees oli 12-kilomeetrine matk. Enne kinnitati Püssi koolimajas keha, ja maanteele voolas hall-sinine laulev madu. Sõber Päike tõusis üha kõrgemale ja pani poistel higi jooksma. Pluusid tõmmatakse seljast, mütsid on juba ammugi võetud peast, kuid enamik poisse kannab kerget laagrimütsi. Teeäärsed talud tehakse keelekastest tühjaks. Nii mõnelgi väikesel haukapojal võis kauda eluajaks isu tulla teinekord veel laagrisse. Kuid kui algas uuesti laul, siis nendegi väsinud silmad löid uuesti särama, lõug tõusis kõrgemale, jalg astus kindlalt ja suugi avanes kaasaulmiseks.

Viimaks ometi laagrikohal. Kooriti kõik rõivad maha, ainult lühikesed püksikesed tunnistasid veel, et siin pole metslastega ega ka alastikultuurlastega tegemist. Polnud nüüd puhkusega tegemist. Malevkonnad asusid tõhe oma all-laagreis. Löödi telke üles, kõige enne muidugi püstitati lipumast, mille otsa järgmisel hommikul laagri avamisel tõmmatakse riigilipp. All-laagrid asuvad kõik ümber suure pealipumasti, mille juures asus nõupidamistuli. Telgid üleval, asuti ehitama laagrivoodeid. Kui seegi töö tehtud, asuti puhastama laagriplatsi, teine osa poisse asus valmistama söögilauda, seda mitte puust

vaid mullast (vabandage küll, maas leidub vaid liiva) ja mitte maapinnast kõrgemale, vaid hoopis madalamale. Laagriplats puhastatud, joosti alla ran-nale suplema. Nimelt asus laagriplats merepinnast kõrgemal. Järsust kallakust allajooks pani poisse kiirelt jalgu liigutama, muidu liikunuks keha liiga kiirelt.

Ruttas aeg ja pimenesid varjud. Toitlustajad tõid köögist toitu, mida isukalt söödi. Selle järele väikene puhkus, mille kestel igauks pidi täitma oma magamiskoti värskete lõhnavate heintega laagri ligidal olevatest heina-hunnikutest. Nüüd järgnes päeva lõbusam osa — õhtune lõkketuli. Seda tegi iga all-laager eraldi. Oldi küll lõbusad, kuid õiget lõkkeõhtu lõbusust siiski ei saavutatud ja oldi õnnelikud, kui laagriväljaku keskel kostvad loku-löögid kutsusid noori palvele. Mindi vaikselt telkidesse ja uinuti kohe. Ainult öövalvur jäi välja. Küllap oli sel- telgi uni, kuid kohustus võitis selle.

Hommikul oli raske saada voodist. Ainult kogu tahtejõudu kokku võttes tõrjuti kõrvale uneinglid ja koos voodi- pesuga joosti telgist välja. Voodirii- ded pandi tuulduma ja ise tormati alla mererannale pesema. Säält tagasi tulnud, korraldati telgid ja asuti hom- mikeinele. Nüüd korrastati rõivad ja sarvuri signaali peale läksid all-laagrid rivikorras lipuväljakule. Vapper rivi tunnistas talvist tööd. Hünni lauldes tõmmati meie sini-must-valge lipp aeg- laselt, kuninglikult lehvima mästi tip- pu, samal ajal kerkisid ka all-laagrite lipud. Süüdatakse nõupidamistuli ja laager on avatud.

Algas kolm töörohket päeva, mille jooksul kogu aja ehitati, et viimasel päeval jätta laagriplats samasse seisukorda, nagu ta oli enne nende väikeste nõidurite tulekut, kes janunedes päi- kese, õhu ja vee järele nõidusid süia telkidelinna.

Telgid pidid olema piinlikus korras, ja olidki. Ei teatud, millal võis tulla

inspektsioon. Ja päeva parimas all-laagris lehvib laagrivimpel. Kes seda poleks ihaldanud?

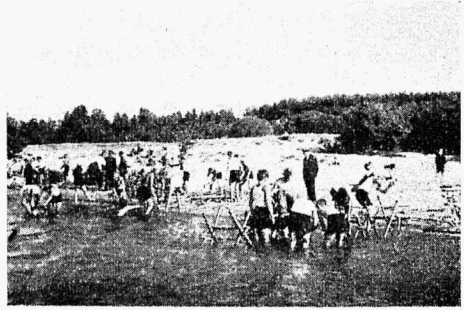
Sõber päikene aga paitas nahka, ku- ni see muutus punaseks ja väga kibe- daks. Siis võis näha laagris pilti, kus eriti vanemad juhid armastasid käia pikkade valgete aluspükste ja pikavar- rukaliste särkidega. Päikest oli kül- lalt, jah isegi liiga palju; ja liiga palju on ka juba halb. Eks seda tunnista isegi üks laagrisalm: „Laul teeb rinda rõõmsaks, lahkeks, lõbusaks; päike poiste seljad laagris kibedaks.“ Tel- gid olid keskpäeva ajal nii kuumad, et otse piin oli seal veeta lõunast vaikus- tundi.

Igal päeval olid võistlused. Ühel päeval pioneer-, teisel spordi- ja kol- mandal rahvastepallivõistlused.

Väga kangelaslikult mängisid rah- vastepalli väikesed poisid. Nemad olid muidugi need, kes jäid väljale viimas- tena. Sageli heideti viimase jõuga pall, ja kui see pall tabas vastasmängijat, siis tuli veelgi veidi jõudu paljupingu- tatud kehha, kui aga pall langes vas- taste kätte, siis püüti viimse jõukübe- mekesega põgeneda, kuid harilikult ütles jõud üles, pall tabas teda, ja tui- kudes ning pisarsilmil astus väike võistleja mänguväljalt.

Pioneerivõistlused toimusid mereranal, kuhu oli ülesandeks ehitada paa- disild. Materjal tuli muretseda met- sast. Võistlusmeeskondadele selgitati määrusi ja peale märguannet algas pin- gutav töö. Joosti metsa hankima ma- terjali, siis asuti juba varem valmis- kombineeritud sõjaplaani järgi töösse. Merre kerkisid paadisillad, mis valmis- tati täiesti ilma naelteta, tarvitades kin- nitusmaterjaliks vaid traati. Kui üks meeskond lõpetas töö, siis asus vahe- kohus proovima selle silla kandejõudu, ehitusviisi, materjali kasutamist, töö- paiga puhtust ja tööriistade asetust.

Kõige kaasakiskuvamad olid mui- dugi spordivõistlused. Karjuti hääle-

Noorkotkad pioneerivõistlustel.

tuks ergutades võistlejaid. Siin lunas- tati „sõidupileteid“ Viljandi võistlus- laagrisse. Konkurents oli äärmiselt pinev. Võitjaid ja võidetuid lahuta- sid lõpplindi ees vaid sentimeetrid, hü- petes ja tõugetes olid isegi sentimeetri osad mõõduandvad paremusjärjekorra määramisel. Võistlejad pingutasid, võeti kokku kõik oma jõud, püüti säi- litada külma verd ja ainult need, kes suutsid jääda isandateks oma vaimu üle, maha surudes närvilikkuse, ja ka- sutasid oma kehajõudu täielikult, suut- sid võita. Võistluste vägevamad osad olid teatejooksud, millest 4×100 m. võitis Kadrina all-laager ja 10×60 m. Rakvere I all-laager.

Oligi saabunud viimane laagripäev. Varemini kui harilikult äratati meid sel hommikul. Aegamisi pakiti kõik esemed sisse, ainult lipumastid jäid püsti. Tasandati laagripiltsi, kaotati tehtud töö jälgi. Lõppeks kutsus sarvur kõiki laagri lõpetamisele. Ja- gati auhinnad, mis enamuses läksid Rakvere I Malevkonna all-laagritele, mis osutus ka parimaks Aa laagri allüksu- seks. Hümniga saatel langes lipp, maeti mulla alla nõupidamistuli. Aa laager oli lõppenud.

Kuid iga osavõtja südames on veelgi lõõmamas Aa laagri nõupidamistule leek, mis ühendab kõiki Aa laagrist osavõtnud Viru paepinnal kasvanud noori.

RANDLASTE ELUST.

Kalender näitab talve juba mitmendat nädalat, ent märgata pole seda kusagil. Hallist taevast tibab vihma, kõikjal on pori, nagu hilissügise viimaseil päevil. Ja kalurid lähevad igal hommikul merele — just nii, nagu suvel ja sügiselgi. Mis neil siis üle jääbki, kui ei tule külma ega lund, ega kattu jääga merigi. Kalasaak on vähene, ent hinnad on kallid ja seepärast polegi kaluril aega istuda kodus ja puhata sügisestest rassimistest tormiga.

Tänavu on olnud õige tormine sügis. Merejumal on kuri: on nõudnud ohvriks võrke, paate ja inimelusidki. Saak on olnud võrdlemisi väike, ehkki tänavuste heade hindade juures olnuks võimalus hästi teenida. Mitmelegi vaesele ja lasterohkele perekonnale teeb tõsiseid muresid toidu- ja küttepuudus. Minnakse merele iga päev, kui ilm vähegi lubab.

Ühel sellisel sügistalve hommikul lähen randa — neeme, nagu meil räägitakse. Mootoreid loodatakse tulema, vastalised, s. o. naised, kes tulevad meestele appi võrke seadma, on kogunenud siia ootama. Täna ei ole vihma, sellepärast on tehtud tuligi üles, et soojendada külmetavaid käsi. Pole ju naljaasi päästa (raputada) võrke sellise tuulse ja vinge ilmaga. Märjad käed hakkavad külmetama, pikkamisi tungib külm kehassegi, ja kui kalu veidigi rohkem, peab tundide viisi vene ääres šeisma ja külmetama.

Naiste vadin kostab juba kaugele võrgupuude alla. Vist on külas juhitud midagi põrutavat — miks neil muidu hääled nii valjusti kajavad, ikka üks püüab teisest üle kisada. Sammun lähemale, kõrv püüab õhust lausekatkendeid — „Ah siis ikka tõesti võtab ära!“; „No mis sa ütled, ega oska kohe enam imestada!“; „No on aga vanapiigal õnnel!“ jne. Lähemale minnes selgub ärevuse põhjus — üks aas-

tailt kaugelt juba üle keskea olev kaluritütar on kihlunud naaberkülas elutseva perepojaga.

Lepalahe Liisa, üks küla jutukamaid ja teravkeelsemaid naisi, võristab haleda häälega ikka teistest üle: „Eks ma ütlen, on aga sel Ellul õnne. Pole enesel enam õiget arvu hambaid suus ega siis seda kaasavaragi — puha vaesed teised jo — aga näe, misukese tubli poisi välja vedas!“ Rääkija hääles ja pilgus helgib kadedust. Märkavad seda teisedki naised. Näen, kuidas müksatakse üksteist ja sosistatakse: „Eks Liisa enese Maril ole ka varsti hundihais juures, aga ega kosilasi kuulu olema ühtigi. Sellepärast ta ongi Pikapõllu Ellule kade.“

Naiste vestluse katkestab lähenevate mootorite mürin. Tulevad reas, üks-teise järele, ainult üks puudub. Sel on alati rohkem võrke kaasas, sellepärast ta viibiki. Viiakse tross alla, et venesid üles vinnata. Kalu olevat vähevõitu, nagu meeste jutust kuuldub. Kui vened on kuivale veetud, kogunevad mehed tule juurde. Soojendatakse käsi, süüdatakse piip või „plotski“ ja kõneldakse. Kurdetakse, et kalu ei ole, lase ribi lääne või lõuna suunas. Aru Juhan püüab oma naabril Kivimäe Kaarlile selgitada „Maa Hääle“ väärtusi. „On ikka üks ia leht, ma ütlen sulle, Kaarli, kus on ikke keik asjad sees ja küsida võid ka, mis sul vaja, kui ise iad nou ei leia.“ Kaarli aga, vähese kuulmisega vanamehenäss, hambus piibutobi, milles omakasvatatud „pinutagune“, ei ole Juhani juttu hästi kuulnud: „Ah „Mua Juan“, no küll on nallakas nimi!“ — „Ei, „Mua Ial“ ikke!“ karjub Juhan. Lõppeks suudab Kaarlile lehe nime arusaadavaks teha, kuid väärtusi küll siiski veel mitte.

Tuleb kaldale viimanegi mootor. Selle paadi meeskond on lõbusaim kogu meie rannas. Ikka kostab „Ma-

ru" — nii on mootori nimi — juurest juttu ja naeru — isegi süis, kui kalu vähe ja kõikide teiste kalurite näod tõsised. Ent täna on säääl vaikus. Ei ole kuulda Ristmäe Robi tavalist hüüdu: „Naised, kuradid, kas te toote trossi alla, ruttu, ruttu!“ Näod on kõigil sünged ja kurvad. Vinnatakse üles mootor ja kui naised lähevad korjama kive, ütleb üks meestest: „Ärge puutuge midagi. Meil on surnu vena.“ Nii ongi. Üks meeskonnast, vana kalur Toomara Kusta, kes põdes südamehaigust, on surnud merel südamerabandusse. Säääl ta lebab kõveras võrguhunnikute vahel, kaetud presendiga. Surm oli tulnud võrkude ülesvedamisel. Oli vedanud viimast võrku, kui äkki vaarus tagurpidi, ja oligi surnud. Teiste paatide juurest ruttavad inimesed vaatama. Neemes on ka surnu naine, poeg ja õde. Keegi kalureist läheb helistama arstile ja konsultablile. Rusuv vaikus laskub neemele. Sõnatult harutavad kõik võrke, igauhte on masendanud kaaslaste kurb saatus.

Nii on randlase elu. Oma esimesed sammud paterdab kalurilaps rannaliival, vanemaks saades võetakse ta juba merele kaasa — õppima ja merd tundma. Kui jõuab aeru käes hoida, õpib ta sõudma ja täiskasvanuna on ta elu usaldatud mere hoolde. — Ükskõik, kas ta jääb kalurina koduranda või siirdub laeval välismeredele. Nii Toomara Kustagi. Noormehena sõitis väikesel purjekal Eesti-Soome vahet, vedades põletismaterjali ja kartuleid. Hiljem ehitas endale maja, abiellus, käis merel, püüdis kalu ja võitles puudusega, kuni tuli surm ja viis ta keset igapäevast tööst. See on õige mere-mehesurm.

Varsti on käes kevad — liivaluidete vahel kilkavad lapsed, kelledest võrs sub tulevase põlve meremehi, et oleks tugevaid käsi ja püsivat jõudu võitluses merega. Vanad kaovad — noored sirguvad. Ainult meri, vägev ja võimas, jääb ikka samaks ja kohab julgustavalt kasvavale kalurisoole.

MEIE KOOLI ELU.

Mihkel Saks.

ISETEGEVUS R. Ü. G-i JA R. L. K-i ÕPILASKONNAS 1936./37. ÕPPEAASTAL.

Meie õpilaspere on saanud tänava kõikide ringide tegevust koordineeriva võimu — Õpilaskonna. Siia kuuluvad kõik meie koolides õppivad õpilased, osa neist passiivsete pealtvaatajatena, osa aktiivsete kaasalõajatena ringides ja Õpilaskonna organeis. Kuigi meie Õpilaskond on alles lapsekingades (pole veel pooleaastanegi), on ta siiski suutnud mõndagi korda saata. Kõigepealt muidugi oli vaja korraldada oma sisemist elu, muretseda asjaajamisvahendeid jne. Õpilaskond on jätnud ringidele vabad käed huviõhtute korraldamiseks, ta teostab vaid suurürütusi, millega üksik ring vahest muidu hakkama ei saaks. Jõulupuu korraldati Õpilaskonna poolt Rakvere V. Tuletõrje saalis väga suure kordamineku tähe all. Peale aastavahetust on käimas tantsukursused 2 grupis. Ja praegu on väga aktuaalseks küsimuseks oma ajakirja väljaandmine, millele sobiv nimi leiti Õpilaskonna poolt korraldatud võistluse kaudu. Nüüd on avatud ka lugemislaud meie koolide õpilastele. Kogu meie õpilaspere praeguseks juhiks on Erich Mäe. Õpi-

laskonna juhatusse kuuluvad veel peale tema Uku Kruusimägi, Arno Aviksoo, Enn Kalju-raid, Lembit Tang, Juta Vasar ja Mihkel Saks. Vanemaks nõuandjaks on õp. Blauberg.

Õpilaskonna vanimaks ja tugevaimaks ringiks on Naturalistide Ring (asutatud 1917. aastal), mille väsimatuks hooldajaks on õp. Jüri Erm ja esimeheks Uku Kruusimägi. Mõõdunud aastapoolel juhatas ringi Hendrik Raatma, kes seadis korda kogu ringi asjaajamise ja alustas kroonika pidamist. Ring annab välja oma ajakirja „Naturalist“. Ring on korraldanud referaate loodus- ja maateaduslike küsimuste üle. Kõige huvipakkuvam oli välismaalase hr. Illioni peetud saksa-keelne referaat Tiibeti üle. 19. aastapäeva puhul peeti huviõhtu segaeeskavaga.

Järgmine tähtsaim üritus on kooperatiiv, mille hooldajaks on õp. Dahlmann ja esimeheks Arved Kruustamm. Kooperatiivil on praegu 18 liiget. Liikmemaksud moodustasid algkapitali, kuid intensiivse tegevuse tagajärjel on puhaskasu tõusnud üle 250 krooni.

Edasi töötab koolis Kirjandusring õp. Rajasaare hooldamisel ja õppeaasta algul Erich Mäe, hiljem ja praegu Eerik Saluveere juhtimisel. Kirjandusring on korraldanud rea hästiõnnestunud ja sisukaid huviohtuid. Järjekorras lugedes oli esimene hõimuõhtu, mis peeti Tuletõrjeühingu saalis. See õhtu õnnestus hiilgavalt. Külalisena viibis õhtul haridusõunik hr. Jaik, kes esines ka kõnega. Siis on korraldatud kaks mälestamis- ja austamisõhtut, esimene Lydia Koidula 50. surmapäeva puhul ja teine Oskar Lutsu sünnipäeva puhul. Ringi korraldusel käib soome keele kursus gümnaasiumi õpilastele õp. Rajasaare juhatusel. On lõppemas õpilaste kirjatööde võistlus, millest võidi osa võtta ilukirjanduslike ja arutlevate teemadega ning luuletustega.

Väga populaarseks ringiks on Spordiring. Hooldajaks on õp. Pauskar ja esimeheks Arno Aviksoo. Ring korraldas sügisel koolis võistlused kergejõustikus. Ja aastavahe- tusel käisid ägedad võistlused võrk- ja korv-

pallis. Meistritiitleid oli võimalik anda vaid 6, kuid kandidaate oli poole rohkem. Ring on korraldanud kaks hästiõnnestunud huviohtut.

Koolis on olemas Karskusring õp. Grigordoi hooldamisel ja Arved Kruustammi juhatusel. Tegutsemisaeg on olnud lühike, selle aja jooksul on ring osa võtnud Eesti Karskusliidu kongressist Rakveres.

Olles andnud lühikese ülevaate isetegevusest meie koolides, peab mainima, et energilisi töömehi on vähe, selletõttu figureerivad ringide juhatusis enam-vähem samad nimed ja isikud. See pole ju muidugi hea. Kõigepealt peavad üksikud killustama energiat mitmete ringide juhatuste vahel ja pealegi võib kannatada selle all õppetöö edukus. Loodame, et aktiivseid töötajaid tuleb üha juurde, nii et iga noor võiks end arendada neilgi huvialadel, mis kooli otsestest õppekavades pole nii suurel määral ette nähtud.

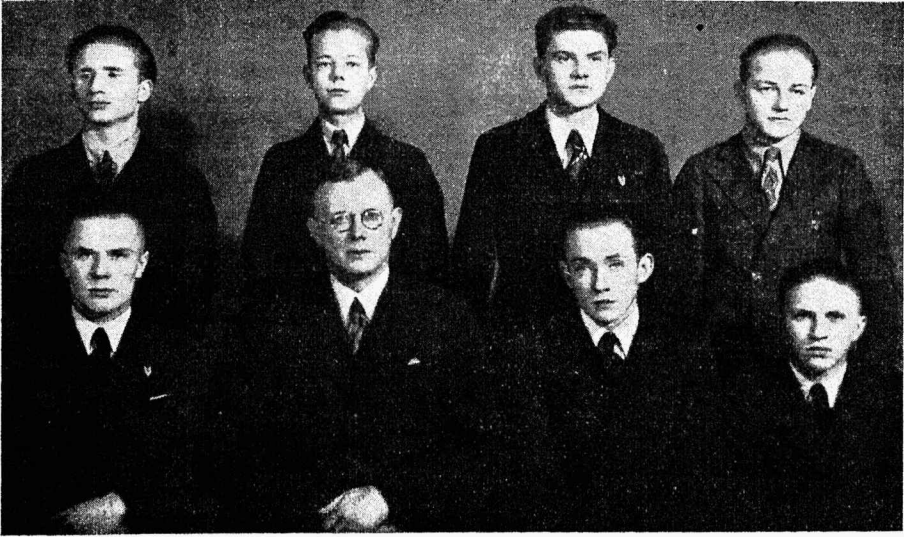
Hendrik Raatma

ÜLEVAATE RAKVERE ÜHISGÜMNAASIUMI JA RAKVERE LINNA KESKKOOLI NATURALISTIDE RINGI TEGEVUSEST 19-NE TEGEVUSAASTA JOOKSUL (1917—1936).

Naturalistide Ring on vanim meie koolis. Nagu vanadest paberitest nähtub, on ring asutatud 1917. aastal. Esimene protokoll ringi tegevusest kannab kuupäeva 15. september 1917. Ring algas oma tegevust tolleaegse Virumaa Poeglaste Gümnaasiumi juures. Esimesest koosolekust on võtnud osa üheksa inimest. Nendest esinevad protokollis järgmised nimed: Laur, Altmann, Eterverk, Veidenbaum, Nielender, Neuhaus, Püss ja Ager. Asjaajamisekeeleks oli tol ajal vene keel, mis alles 1919. a. asendatakse eesti keelega. Ringi tegevus 1917./1918. a. on olnud elav. On korraldatud 15 loengut ja soetatud ringile varandust. 1918./19. a. teisel poolel juhib ringi tegevust kooli direktor Nano isiklikult. Hiljem on ringi juhtimine seisnud ainult õpilaste käes. 1919./20. a. peetakse 9 loengut ja tehakse praktilisi töid 32. Korraldatakse ka avalik kontsert-näidendi õhtu Käsitöölise Seltsi saalis. 1920./21. a. on loenguid 26 ja praktilisi töid 25. Kevadel korraldatakse loodusesse kaks ekskursiooni, kus kogutakse materjale kollektsoonide valmistamiseks. Ka esineb ring oma töödega 29. 5. õpilastööde näitusel. 1921./22. a. peeti loenguid 11 ja tehti praktilisi töid 79. Aktiivne tegutsemine võimaldas ringil 21. 5. esineda oma kogudega järjekordsel õpilaste tööde näitusel ja 10.—12. 6. Virumaa koolitööde näitusel.

1922./23. a. peetakse 6 referaati ja tehakse 53 praktilist tööd. 1923./24. a. on 5 referaati

ja 85 tööd. 1924./25. a. on loenguid kõigest 1, kuid töid on 66. 1925./26. a. korraldatakse 7 referaati ja praktiliste tööde arv on 21. Samal aastal tekib ka mõte hakata välja andma ringi ajakirja, kuid see teostub alles mõni aasta hiljem. 1926./27. a. korraldatakse 1 loeng ja 26 praktilist tööd. 1927./28. a. korraldatakse 10 tööd, ekskursioon Tammi- kusse ning segaeeskavaga pidu Rahvamajas. Ka töötas samal aastal ringi juures Raadio- ring, korraldades raadioõhtuid. 1928./29. ja 1929./30. a. kohta puuduvad andmed. Kuna nimetatud aastatel toimus koolide ümber- korraldamine, siis on see vahest ehk seletav sellega. 1930./31. a. peeti referaate 8 ja töötasid mitu töörühma. Tööde kohta aga kahjuks puuduvad andmed. Samuti puuduvad vastavad märkmed 1931./32. ja 1932./33. aasta kohta. 1933./34. a. hakkab vahepeal soikunud tegevus jälle elavnema. Peetakse juba 11 referaati, 30 tööõhtut ja huviohtuid. Nimetatud aastal peetakse ka kas otseselt või kaudselt ühendust Naturalistide Ringi endiste tegelastega. Siinjuures võiks nimetada dr. Lauri, mag. Lepiksaart, mag. Orvikut ja dr. Luha't, kes kõik on praegu tege- vad Tartu Ülikooli juures ja pannud omal ajal tugevad lülid Naturalistide Ringi tege- vusahelasse. Sellel aastal juhib ringi tege- vust A. Külmhallik ja temaga tegutsevad aktiivsemalt koos Saukas, Jakobson, Allik, Kulli ja teised. Siitpeale on ringi tegevuses märgata tunduvalt paranemist. Hakatakse

Naturalistide Ringi juhatus 1936./37. õppeaastal.

Istuvad vasakult: H. Raatma (esimees I semestril), õp. J. Erm (Ringi hooldaja), U. Kruusimägi (esimees II semestril), A. Kruustamm (sekretär); seisavad: V. Oser (laekur), F. Moorberg (raamatukoguhoidja), A. Aviksoo („Naturalisti“ toimetaja I semestril) ja M. Saks (kroonik ja „Naturalisti“ toimetaja II sem.).

siiani seisnud ringi ajakirja „Naturalist“ välja andma ja juba samal aastal ilmuvad kolm esimest numbrit. 1934./35. ja 1935./36. a. tegutsesid ringi juures mitu tööühma, kuid nende tegevuse kohta puuduvad kindlad andmed. Anti välja „Naturalist“ nr. 4 ja korraldati huvi- ning referaat-õhtuid. Odava raamatuaasta puhul täiendati ringi raamatukogu populaarteaduslike töödega. Ning nüüd on jõudnud kätte tänavune, s. o. ringi 20. tegevusaasta. Kuna selle aasta tegevusest alles pool ees seisab, siis on sellest veel vara kõnelda.

Vaadeldes üldiselt ringi tegevust 19 aasta jooksul, näeme, et töös on esinenud nii tõusu- kui ka mõõnaaegu. Eriti paistab silma üks asjaolu. Nimelt nähtub, et kõige rohkem on teatud aastal teinud tööd see

huvialaline rühm, missuguste huvidega inimesi on ringis tegutsenud. Kogu praktiliste tööde jaotumine huvialade järgi on järgmine: kõige rohkem on tegemist tehtud anorgaanilise keemiaga. Tervelt 94 tööd. Järgnevad elektrotehnika 69 tööd, mikroskoobilised tööd 54, botaanika 23, orgaaniline keemia 18, foto 18, avio 3, astronoomia 2 ja zoologia alal 1.

Praegu on olemas ringi juures elektro-, foto-, avio-, astronoomiline ja mikroskoobiliste tööde rühmad. Ka omab ring 370 eksemplarilist raamatukogu teaduslikest tööd. Kogus esinevad eesti-, saksa- ja venekeelsed teosed. Peale selle omab veel ring mitmesuguseid kollektsioone putukatest, kiivistest, liblikatest ja linnupesadest.

Uku Kruusimägi.

ÜLEVADE KOOLI KÄSIPALLI-ESIVÕISTLUSTEST.

Sportiringi korraldusel toimunud kooli esivõistlused võrk- ja korvpallis lõppesid jaanuari lõpul. Võistlused toimusid keskkoolile ja gümnaasiumile kummalegi eri klassis. Üldse võttis võistlustest osa 8 võrk- ja 9 korvpallimeeskonda ja 7 võrkpallinaiskonda.

Gümnaasiumi tütarlaste klassis tuleb meistriks V-h kl. naiskond koosseisus Lauri, Vaher,

Kriisa, Kulli, Eerik, Andreson. Finaalmängus IV-h kl. vastu on meisternaiskonnal küllalt tegemist, et võita. Esimene game läheb V-h tasavägise mängu järele 19 : 9, teises game'is IV-h kl. võtab ennast kokku ja võidab teise game'i 15 : 7. Kuid otsustavas game'is IV-h kl. ei paku peaaegu üldse konkurentsi ja V-h kl. võidab kergelt ja täiesti teenitult 15 : 5.

Gümn. poiste võrkpalli-finaal IV-h kl. ja V-h kl. vahel on võrdlemisi tasavägine ja iga punkti eest tuleb kõva tööd teha. Esimene game läheb üle „noatera“ V-h kl. 15 : 13. Teises game'is IV-h kl. surub kõvasti peale ja surumised õnnestuvad ning võidabki teise game'i 15 : 7. Kuid otsustavas game'is Kutti surumised leiavad tühjad kohad, ja V-h kl. tuleb gümn. võrkpallimeistriks, koosseisus Kutti, Luht, Mäe, Soomre, Roostar ja Ploom, võiduga IV-h kl. üle 15 : 13; 7 : 15; 15 : 10.

Gümn. poiste korvpallimeistriks tuleb IV-h kl. koosseisus Kruusimägi, Yllo, Kaljuraid, Ruuben ja Scherman. Lõppmäng IV-h kl. ja IV-r kl. toimus täielikul IV-h kl. üleolekul: IV-h kl. on kogu mängu kestel välja peremees ning kombinatsioonid õnnestuvad, kuid pealeviskajaid seirab ebaõnn. Sellest ka tingitud mängu väike tagajärg 27 : 4. Punkte tegid: Kruusimägi 15; Yllo 6; Kaljuraid 6 ja IV-r kl. päästis nullist kiire ja taibukalt mängiv Kruustamm, kes viskas oma meeskonna kasuks 4 punkti.

Keskkooli tütarlaste võrkpallis tuleb võitjaks V-a kl., koosseisus Lahe, Raid, Krikk, Aviksoo, Eerik ja Kašan, lüües finaalis IV-a kl. naiskonda 15 : 9; 15 : 10. Eelringis IV-a kl. lõi V-a kl. naiskonda ja ega lõppmängulgi palju ei puudunud: mäng oli täiesti võrdne; kaotuse lõi IV-a kl. naiskonnale liiga suur lambipalavik.

Keskkooli sarjas V-b meeskond, koosseisus Tang, Koppel, Kolberg, Zimmermann, Romman ja Kallip, saab meistritiitli võrdlemisi kergelt, lüües V-a kl. meeskonda 15 : 8; 15 : 7. Siinjuures ka hää näide meeskonna koostööst ja selle tähtsusest võidu saavutamisel: tehniliselt nõrgemana, kuid ühtlaselt ja kää koosseisuga mängiv V-b kl. lõi endast tehniliselt paremat V-a kl., kuna V-a kl. pidi vaatamata oma hääle pallikäsituselise kapituleeruma, sest puudus nn. „hing — sisu“.

„Tunglakandjate“ tellijad üksikute klasside järele: eks. arv ja %.

Ajakirja on tellinud: I kl. — 28 eks. (72%), II kl. — 37 eks. (77%), III-a kl. — 31 eks. (70%), III-b kl. — 43 eks. (89%), IV-a kl. — 20 eks. (54%), IV-b kl. — 21 eks. (62%), V-a kl. — 30 eks. (111%), V-b kl. — 27 eks. (108%), IV-h kl. — 24 eks. (96%), IV-r kl. — 28 eks. (155%), V-h kl. — 35 eks. (175%), V-r kl. — 25 eks. (198%).

Keskkooli poiste korvpalli-finaalis võistlevad V-a ja V-b kl. Kuna mõlemal meeskonnal on üks võit teise üle ja finaalmäng otsustav, on mäng algsel ajal väga närviline ja kumbki meeskond ei saavuta märkimisväärset edu. Peale esimest veerandaega Liimil õnnestub paar kaugeviset ja V-a kl. võtab mängu juhtimise täiesti enda kätte. Teisel poolajal V-a kl. on väljal peremees ja mängu lõppedes on tagajäreks 24 : 10 V-a kl. edu. Meeskonnas mängivad: Liim, Green, Sepp, Saks ja Karp. Punkte tegi Liim 12, Green 8, Sepp 4.

Ühisgümnaasiumi kaks käsipallivõitu Saksa Realgümnaasiumi üle.

Neljapäeval, 4. veebr. kohtusid Saksa Realgümn. võimlas Ühisgümn. ja Saksa kooli korv- ja võrkpalli-meeskonnad.

Võrkpallis Ühisgümn. võidab kergelt Saksa kooli meeskonda tagajärjega 15 : 6, 15 : 5.

Korvpallis areneb kiire ja kombinatsiooniderikas mäng. Algvile järele juhib kohe Ühisgümn. 2 : 0, kuid poolajale minnakse sakslaste eduga 14 : 11.

Teisel poolajal tehakse Ühisgümn. meeskonnas ümberpaigutusi ja selle tagajärjel võtab Ühisgümn. mängu juhtimise enda kätte ning Ühisg. poiste pealevisked „istuvad“ peaaegu 100%-liselt, mille tulemusena Ühisg. on läinud juhtima kuni 19-punktilise eduga. Mõningad minutid enne mängu lõppu sakslased viskavad mõned korvid ning lõpuvile kõlades on resultaat Ühisgümn. edu 37 : 22 (11 : 14).

Keskkooli koondusmeeskond hävis gümn. meistriks.

Kooli võimlas peetud korvpallimatš IV-h kl. meeskonna ja keskkooli koondusmeeskonna vahel lõppes IV-h kl. võiduga 59 : 14 (27 : 6).

Vastutav toimetaja: **H. Rajasaare.** — Keeleline korrektor: **L. Tamm.** — Tegevtoimetaja: **E. Saluveer.** — Toimetus: **E. Kaljuraid, M. Saaren ja A. Yllö.** — Talitus: **A. Aviksoo, G. Lill ja A. Lepp.**

Abituriendid!

Teie lõpupildid valmistab maitsekalt ja soodsate hindadega

Fotoateljee

H. Olvet

Lai nr. 17, Rakveres.

Körting- raadio

ületab kõik võistlejad
raadioturul.

HOOAJA ALUL

soovitame spordi- ja jalgratta-
kaupu ning jalgrattaosi.

F-ma H. Lille

Lai 17.

R.Ü.G. ja R.L.K. õpilased!

kes sente ei korja,
see kroone ei saa,
ütleb vanasõna.

Sellepärast ostke kõik koolitarbed

õpilaskooperatiivilt.

Asukoht R. Ü. G. saalis.

Avatud suurel vahetunnil ja
tarviduse järele.

KIRJANDUS ON KULTUUR,
KULTUURITA EI OLE ISE-
SEISVUST

Raamatukauplus

Joh. Triefeldt

Rakvere, Lai tn. 17.

32939

Hind 35 senti.